Державна Наукова Бібліотека ім. Короленко
ДЕРЖ. КОРОЛЕНКО 18 БИБЛИОТЕКА КОРОЛЕНКО 1938

Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 61 (6037) | 16 сакавіка 1938 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

БЕЛАРУСКІ НАРОД ГОРАЧА ВІТАЕ СЛАЎНЫХ СЫНОЎ СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ,

МУЖНЫХ ВЫХАВАНЦАЎ ВЯЛІКАГА СТАЛІНА, АДВАЖНЫХ ЗАВАЯВАЛЬНІКАЎ ПАЎНОЧНАГА ПОЛЮСА

СЛАВА ГЕРОЯМ!

Учора працоўныя горада Леніна ўрачыста сустракалі геraічных сыноў соцыялістычнай бацькаўшчыны, адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса, мужных совецкіх вучоных, пакрыўшых неўміручай славай сцяг Краіны Советаў. Учора чацвёрка слаўных папанінцаў тт. І. Д. Папанін, Э. Т. Крэнкель, П. П. Шыршоў і Е. К. Фёдараў уступілі на родную совецкую зямлю.

Совецкая краіна прымае ў свае абдымкі сваіх лепшых сыноў, адважных сталінскіх выхаванцаў—герояў легендарнага палярнага дрэйфу.

Імя—«папанінцы», назва—«дрэйфуючая станцыя «Паўночны полюс» навекі ўвайшлі ў гісторыю, як сімвал гераізму, як увасабленне найвялікшай перамогі чалавечага розуму, волі і настойлівасці, перамогі над суровай, каварнай стыхіяй Арктыкі. Славуты дрэйф совецкай радыё-метэаралагічнай станцыі «Паўночны полюс» ад Цэнтральнага Палярнага басейна да берагоў Грэнландыі з'яўляецца неперавышаным узорам велічы, адвагі і бясстрашнасці совецкіх людзей.

19 лютага ў апошні раз радыст Э. Т. Крэнкель перадаў «усім, усім, усім» радыёграму з дрэйфуючай станцыі, у апошні раз прагучэлі пазыўныя станцыі «Паўночны полюс», і мужныя папанінцы назаўсёды развіталіся з легендарнай крыгай, якая на працягу амаль дзевяці месяцаў служыла ім жывучым домам, абсерваторыяй і лабараторыяй для важных навуковых даследаў. Яны пакінулі дрэйфуючую станцыю, каб уступіць на борт пасланых урадам совецкіх ледаколаў і вярнуцца пераможцамі на родную зямлю. Дрэйфуючая станцыя закончыла сваю гістарычную работу, але чырвоны сцяг Краіны Советаў прадаўжае развявацца над крыгаю, закінутай у лёдавых прасторах, як жывы напамінак аб легендарным дрэйфе, як помнік вялікіх спраў сталінскай эпохі.

Амаль 9 месяцаў чатыры выдатныя совецкія вучоныя ўпарта працавалі на крызе, над бяздоннем Паўночнага Ледавітага акіяна, сярод страшэннага бязмоўя лёдавай пустыні, захопленыя, захопленыя адной мэтай, адной велічнай ідэяй—ажыццявіць адказнейшае сталінскае заданне, да канца раскрыць векавечныя тайны Паўночнага полюса.

Ні шалёная пурга, ні ледзяны, пранізваючы да касцей вецер, ні маразы, ні крамешная палярная ноч, ні звышчалавечая праца—нішто не магло зламаць энергіі, волі, большэвіцкай упартасці, настойлівасці і жыццерадаснасці слаўных папанінцаў. Сапраўды совецкія людзі, палкія патрыёты сваёй радзімы, выхаванцы вялікага Сталіна—яны ні на мінуту не адступалі перад націскам стыхіі і не падалі духам. Нават тады, калі люты шторм разбіў на кускі іх крыгу, калі смяротная небяспека навісла над імі, калі ўся краіна была ахоплена трывогаю за лёс сваіх сыноў,—героі-папанінцы не разгубіліся, спакойна прадаўжалі сваю навуковую працу. Не ведаючы панікі, яны ўступілі ў няроўны бой з сіламі прыроды і выйшлі пераможцамі. Яны захавалі каштоўнейшыя рэзультаты гістарычнага дрэйфу, выратавалі навуковыя прылады станцыі.

І да самага канца экспедыцыі з далёкага Грэнландскага мора даносіліся праз эфір так добра знаёмыя, выклікаўшыя радасць у кожнага совецкага грамадзяніна, бадзёрыя словы: «Усё ў парадку».

Яны перамаглі таму, што сярод ільдоў Грэнландскага мора, перад грознай стыхіяй яны не адчувалі сябе адзінокімі. Яны штодня адчувалі клопаты, любоў і ўвагу вялікага совецкага народа, яго вялікага правадыра таварыша Сталіна. Гэта любоў, гэтыя клопаты былі той магутнай крыніцаю, адкуль чэрпалі свае сілы, бадзёрасць духу і вытрыманасць героі дрэйфуючай крыгі. Гэта любоў, увага і падтрыманне натхнялі мужных сыноў совецкай радзімы, дапамагалі ім пераадолець вялізнейшыя труднасці і небяспекі зімоўкі на дрэйфуючай крызе.

За час дрэйфу ад Паўночнага полюса да скал Грэнландыі папанінцы прарабілі велізарную навуковую работу. Яны настойліва, планамерна раскрывалі адну за адной тайны Арктыкі, яны адверглі рад укаранёных у навуку няверных уяўленняў аб Цэнтральным Палярным басейне. Работа гераічнай чацвёркі на працягу 274 дзён дрэйфу з'яўляецца буйнейшым укладам у сусветную навуку, новай слаўнай вехай у гісторыі заваявання Арктыкі. Вопыт папанінцаў скарыстаюць яшчэ многія і многія пакаленні совецкіх палярнікаў.

Экспедыцыя папанінцаў з'яўляецца найвялікшай падзеяй у гісторыі палярных даследванняў.

Толькі совецкая дзяржава, якая на працягу раду год планамерна штурмуе і асвойвае Арктыку, нясе туды ўсе здабыткі совецкай культуры, магла паставіць перад сабой такую гіганцкую задачу, як заваяванне Паўночнага полюса. Толькі совецкай краіне, дзе навука акружана найвялікшымі клопатамі і ўвагаю, пад сілу выкананне такой гістарычнай місіі чалавецтва, як пакарэнне суровай, непрыступнай Арктыкі. Толькі СССР — краіна магутнай тэхнікі, краіна, дзе гераізм увайшоў у плоць і кроў народа — мог ажыццявіць векавечную мару лепшых розумаў чалавецтва.

Зараз, калі фашысцкія варвары пагражаюць вайной усяму свету, калі на карту пастаўлен лёс мільёнаў людзей, калі фашысцкія ваўкі за 24 гадзіны праглынаюць незалежную дзяржаву — Аўстрыю — пры злачынным патураннi буржуазна-дэмакратычных краін, СССР з'яўляецца адзінай дзяржавай, якая высока трымае сцяг міру і культуры і абараняе кроўныя інтарэсы народаў усяго зямнога шара.

Совецкі народ ганарыцца сваімі мужнымі сынамі, якія паказалі ўсяму свету бліскучыя прыклады адвагі і гераізма, слаўнымі папанінцамі, якія пайшлі на найвялікшыя подвігі ў славу сваёй радзімы, у славу навукі.

У гераізме скромных совецкіх вучоных, у громе прывітанняў, якім сустракаюць совецкія людзі прыезд на радзіму бясстрашных заваявальнікаў Паўночнага полюса — палкіх патрыётаў сваёй краіны — яшчэ адно грознае папярэджанне тым, хто марыць аб нападзе на вялікі Совецкі Саюз. Папанінцы — гэта годныя сыны вялікага 170-мільённага совецкага народа. Толькі совецкі народ мог парадзіць такіх герояў. І гора тым, хто адважыцца пасягнуць на яго заваяванні. Іх чакае бясслаўны лёс тых гнусных бандытаў з «права-трацкісцкага блока», якія, выконваючы заданні сваіх фашысцкіх гаспадароў, спрабавалі надзець ярмо на шыю працоўных. Яны будуць бязлітасна расціснуты і знішчаны. Совецкая краіна, якая нараджае такіх герояў, непераможная.

Слава адважным папанінцам, слаўным выхаванцам партыі Леніна—Сталіна, мужным заваявальнікам Арктыкі!

Беларускі народ горача віншуе таварышоў Папаніна, Крэнкеля, Шыршова і Фёдарава са зваротам на радзіму, з бліскучым, пераможным скончэннем гістарычнай экспедыцыі.

Прывітанне героям!

ПРЫВЕТ, РАДЗІМА!

Прывет, наша магутная айчына!

Мы поўны пачуцця глыбокай удзячнасці нашаму вялікаму народу, Цэнтральнаму Камітэту большэвіцкай партыі, Совецкаму Ураду, правадыру і другу таварышу Сталіну. Велізарнае давер'е аказалі яны нам, пасылаючы нас у экспедыцыю на дрэйфуючую крыгу. На нашу долю выпаў вялікі гонар—першымі ў гісторыі свету даследваць пустынныя вобласці земнага шара, куды ніколі яшчэ не пранікаў чалавек. Праводзячы шматлікія наглядання ў нязведаным краі, мы кожную мінуту адчувалі, што за намі сочыць уся наша магутная радзіма, і гэта ўсяляла ў нас невычарпальную энергію, натхняла на барацьбу з суровай стыхіяй. Нам не страшны былі стужа і мяцеліца Паўночнага полюса. Нас саграваль любоў і клопаты роднай краіны, любоў і клопаты нашага бацькі, друга і настаўніка таварыша Сталіна.

Прывет вялікай айчыне! Прамяністай пуцяводнай зоркай ззяла ты нам, зімоўшчыкам дрэйфуючай станцыі «Паўночны полюс», у часе нашага незвычайнага падарожжа. Мы неразрыўна былі звязаны з табою, наша цудоўная совецкая краіна. Нашы сэрцы біліся ў унісон з сэрцамі ўсяго народа.

Ітак, мы ў Ленінградзе—на совецкім беразе, у сябе дома. Усхваляваныя гарачай сустрэчай з горадам Леніна, з совецкім народам, мы гарым жаданнем аддаць усе свае сілы, а калі будзе патрэбна і жыццё, на славу нашай радзімы, на славу вялікага Сталіна.

ПАПАНІН, ШЫРШОЎ, КРЭНКЕЛЬ. ФЁДАРАЎ.

Ленінград, 15 сакавіка.

ПЕРАМОЖЦАМ ПАЛЯРНАЙ СТЫХІІ

ТАВАРЫШАМ ПАПАНІНУ, КРЭНКЕЛЮ, ШЫРШОВУ І ФЁДАРАВУ

Мы, 1.500 старшынь калгасаў Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі — удзельнікі рэспубліканскай нарады — шлем вам, адважнай чацвёрцы, верным сынам нашай соцыялістычнай радзімы, уступіўшым сёння на сваю родную вялікую зямлю, ад імя калгаснікаў БССР гарачае большэвіцкае прывітанне.

Вы, выконваючы сталінскае заданне, праявілі выключную мужнасць, гераізм і адданасць сваёй квітнеючай радзіме, партыі Леніна—Сталіна, выхаваўшай вас, такіх здзіўляючых герояў краіны соцыялізма.

Будучы ў цяжкіх умовах, змагаючыся з нязведанымі сіламі Арктыкі, вы правялі велізарнейшую работу, якая з'явіцца каштоўнейшым укладам у сусветную навуку. У выніку вашай работы наша краіна ўстанаўляе тыя законы, якія кіруюць фізічнымі сіламі, што дзейнічаюць у суровай Арктыцы. Ведаючы законы Арктыкі, наша краіна паставіць лютую палярную стыхію на службу соцыялістычнаму будаўніцтву.

Няхай жыве адважная чацвёрка верных сыноў магутнага совецкага народа — таварышы Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў!

Няхай жыве партыя Леніна—Сталіна, якая выхавала ў нашай краіне тысячы тысяч адданых, мужных, гераічных сыноў у асяроддзі непераможнага совецкага народа!

Няхай жыве наш правадыр, друг і настаўнік вялікі Сталін!

Усебеларуская нарада старшынь калгасаў.

ГЕРОІ ПАПАНІНЦЫ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

МІТЫНГ Ў ПАРТУ

ЛЕНІНГРАД, 15 сакавіка. (БЕЛТА). З радасным хваляваннем працоўныя Ленінграда чакалі звароту герояў-папанінцаў на родную совецкую зямлю. Яшчэ задоўга да сёнешняга дня вуліцы і плошчы, набярэжныя і масты, як у вялікае ўсенароднае свята, упрыгожыліся плакатамі, лозунгамі, чырвонымі сцягамі, партрэтамі слаўных заваявальнікаў Паўночнага полюса.

Ля ўваходу ў порт — велізарны партрэт натхніцеля гераічных перамог совецкага народа таварыша Сталіна. Побач — партрэт яго бліжэйшага саратніка, кіраўніка ленінградскіх большэвікоў тав. Жданава.

У Гутуеўскай гавані порта незвычайнае ажыўленне. Тысячы працоўных сабраліся на гранітную набярэжную. Над морам галоў — партрэты кіраўнікоў партыі і ўрада, Папаніна, Крэнкеля, Шыршова, Фёдарава, чырвоныя палотнішчы прывітальных лозунгаў.

... Апушчан на бераг парадны трап. Пад гром аркестраў, бурныя авацыі і воклічы «ура» Іван Дзмітрыевіч Папанін першым ступае на родную зямлю. За ім — Эрнст Тэодаравіч Крэнкель, Пётр Пятровіч Шыршоў, Еўгеній Канстанцінавіч Фёдараў. Яны прыкметна ўсхваляваны і расчулены сустрэчай.

— Вось яна, нарэшце, совецкая зямля! — усклікае Папанін.

Сакратар Ленінградскага гаркома ВКП(б) тав. Кузнецоў і старшыня Ленінградскага совета тав. Петроўскі абдымаюць слаўных герояў Арктыкі, сардэчна віншуюць з паспяховым выкананнем сталінскага задання, са зваротам на радзіму.

Тав. Петроўскі ад імя Ленінградскага абласнога і гарадскога камітэтаў ВКП(б), ад імя Ленінградскага абласнога выканаўчага камітэта і Ленінградскага совета, ад імя ўсіх працоўных горада Леніна вітае адважных заваявальнікаў Паўночнага полюса.

— Працоўныя горада Леніна горды і шчаслівы тым, што першымі сустракаюць на роднай зямлі герояў-папанінцаў, сусветна-гістарычнымі перамогамі і гераічнымі подвігамі якіх зараз ганарыцца і захапляецца ўвесь наш совецкі народ, усё прагрэсіўнае чалавецтва,—гаворыць т. Петроўскі.

— Працоўныя Ленінграда ні на мінуту не сумняваліся ў тым, што гэта заданне будзе выканана, бо вы, дарагія таварышы Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў, з'яўляецеся вернымі сынамі гераічнага совецкага народа, у якога словы ніколі не разыходзяцца з справай. Гэту якасць совецкія людзі набылі ў нашай большэвіцкай партыі, у вялікага Сталіна, які не ведае іншых спраў, іншых дум, апрача клопату аб народзе, аб яго дабрабыце, аб яго шчасці.

Тав. Петроўскі абвяшчае мітынг, прысвечаны сустрэчы герояў-папанінцаў, адкрытым. З гарачымі прамовамі выступаюць таварышы І. Д. Папанін, Э. Т. Крэнкель, П. П. Шыршоў, Е. К. Фёдараў.

Закрываючы мітынг, тав. Петроўскі перадае папанінцам яшчэ раз прывітанне ад кіраўніка ленінградскіх большэвікоў Андрэя Александравіча Жданава.

Упрыгожаныя гірляндамі жывых кветак, аўтамабілі адзін за адным выходзяць з варот гандлёвага порта. Насустрач героям нясецца галоснае «ура». Сотні тысяч ленінградцаў запоўнілі праспекты, па якіх павольна рухаліся машыны. З балконаў і вокнаў дажджом ляцяць рознаколерныя лістоўкі з віншаваннямі і прывітаннямі...

... Доўга не змаўкае ў горадзе святочны гул.

* * *

МАСКВА, 15 сакавіка. (БЕЛТА). Таварышы Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў прыязджаюць у Маскву 17 сакавіка ў 16 гадзін. Сустрэча адбудзецца на Ленінградскім вакзале.

АДВАЖНЫМ ПАПАНІНЦАМ

Пісьменнікі Совецкай Беларусі горача вітаюць гераічных папанінцаў на Вялікай зямлі, у вялікай сям'і народаў СССР.

— Ваш подвіг, які вы зрабілі ў гонар Совецкага Саюза, у гонар совецкай навукі, узбагаціў чалавецтва новымі ведамі, адваяванымі вамі ў пучын лёдавага мора і палярнай пурговай начы.

Многа вякоў ваяваў чалавек з палярнымі ільдамі, куды яго гнала — адных неабходнасць, другіх нажыва—і... гінуў у гэтай барацьбе. А той, хто не гінуў, — пераносіў найцяжэйшыя пакуты, сярод якіх адчуванне замкнутасці адзіноцтва і бездапаможнасці маглі паспрачацца ў сіле з холадам Поўначы і магутнасцю націску ільдоў.

І толькі партыя Леніна—Сталіна, і толькі Совецкі Саюз далі ў рукі чалавека магутнейшую зброю для пакарэння ўсіх стыхій прыроды, у тым ліку і паўночнага лёду. Совецкі чалавек прышоў у ледзяныя прасторы як пераможац, не як адзіночка, а як прадстаўнік вялікага 170-мільённага народа, цесна звязанага з ім штодзеннымі думамі. Совецкі чалавек прышоў у ільды узброены велізарнейшай тэхнікай, якую любоўна рыхтавалі рабочыя калектывы нашай краіны.

Совецкі чалавек перамог! Перамог чалавечы розум, накіраваны рукой партыі Леніна—Сталіна!

Ваш подвіг здзіўляе, хвалюе, бязмежна радуе і натхняе.

Прывітанне вам, героі-папанінцы, прывітанне — родныя, блізкія, любімыя.

Янка Купала, Якуб Колас, Міхась Лынькоў, Пятрусь Броўка, Пятро Глебка, Кузьма Чорны, Кандрат Крапіва, Ілья Гурскі, Міхась Клімковіч, Зелік Аксельрод, Цодык Доўгапольскі, Аркадзь Куляшоў, Г. Камянецкі, А. Александровіч, М. Хведаровіч, М. Паслядовіч. Хв. Шынклер, Я. Маўр.

Таварышам ПАПАНІНУ, КРЭНКЕЛЮ, ШЫРШОВУ, ФЁДАРАВУ

Калектыў работнікаў Акадэміі навук БССР з захапленнем вітае слаўных папанінцаў, уступаючых на вялікую совецкую зямлю.

— Ад усяго сэрца віншуем вас, дарагія таварышы, з бліскучым выкананнем сталінскага задання па асваенню суровай Арктыкі. Разам з усім нашым народам ганарымся вашай мужнасцю, адвагаю, стойкасцю і адданасцю соцыялістычнай радзіме, што выклікала захапленне вамі ўсяго свету.

Вынікі вашай работы па вывучэнню Арктыкі ўзбагачаюць сусветную навуку новымі дасягненнямі. Ваш гераічны подвіг натхняе нас, навуковых работнікаў, на новыя перамогі на славу на нашай любімай радзімы.

Слава і гонар большэвіцкай партыі і роднаму, любімаму Сталіну, выхаваўшым такіх арлоў, якімі з'яўляецеся вы, дарагія таварышы.

Моцна паціскаем вашы рукі.

СЛАЎНЫЯ ВЫХАВАНЦЫ ВЯЛІКАГА СТАЛІНА

З вялікай радасцю ўсе працоўныя нашай краіны сустракаюць дарагіх таварышаў Папаніна, Шыршова, Крэнкеля і Фёдарава.

Радасна ўсведамляць, што наша соцыялістычная радзіма ўпершыню ў гісторыі чалавецтва пакарыла Паўночны полюс. Гэта магчыма толькі ў нашай краіне. Гэта маглі зрабіць толькі людзі, выхаваныя партыяй Леніна — Сталіна.

Гарачае прывітанне слаўным заваявальнікам Паўночнага полюса!

Т. А. ПЕТРОВІЧ,
стаханавец-токар менскага дрэваапрацоўчага завода імя Молатава.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ СОВЕЦКАГА САЮЗА КАМАНДЗІРАМ РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

За ўзорнае выкананне спецыяльных заданняў Урада па ўмацаванню абароннай магутнасці Совецкага Саюза і за праяўлены ў гэтай справе гераізм прысвоіць званне Героя Совецкага Саюза:

1. Палкоўніку **Сенатараву** Александру Сергеевічу.
2. Маёру **Душкіну** Івану Іванавічу.
3. Маёру **Шэўчэнка** Владзіміру Іларыёнавічу.
4. Лейтэнанту **Лапуціну** Сергею Якаўлевічу.
5. Малодшаму камандзіру **Кручыніну** Владзіміру Фёдаравічу.
6. Малодшаму камандзіру **Семёнаву** Паўлу Афанасьевічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль,
14 сакавіка 1938 г.

УЗНАГАРОДЖАННЕ КАМАНДЗІРАЎ, ПАЛІТРАБОТНІКАЎ, МАЛОДШЫХ КАМАНДЗІРАЎ І ЧЫРВОНААРМЕЙЦАЎ РСЧА

За выдатныя поспехі ў баявой, палітычнай і тэхнічнай падрыхтоўцы злучэнняў, часцей і падраздзяленняў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР узнагароджаны 213 камандзіраў, палітработнікаў, малодшых камандзіраў і чырвонаармейцаў.

Ордэнам Леніна ўзнагароджаны палкоўнік **Салаўеў** Д. П. і капітан **Дзеранка** К. Н.

Ордэнам Чырвонага Сцяга ўзнагароджаны палкоўнік **Жыгараў** П. Ф., батальённы камісар **Тарыгін** М. А., капітан **Музюкін** В. А., капітан **Клеўцоў** І., ст. лейтэнант **Добыш** Ф. І., ст. лейтэнант **Нюхцірын** В. Ф., ст. лейтэнант **Ваблоўскі** В. Е., ст. лейтэнант **Шыханаў** Ф. А., ст. лейтэнант **Багданаў** В. М., ст. лейтэнант **Дзенісаў** С. М. і іншыя — усяго 41 чалавек.

Ордэнам Чырвонай Звязды ўзнагароджаны палкоўнік **Куц** І. Ф., ваенінжынер 1 ранга **Дзмітрыеў** В. І., ваенінжынер 2 ранга **Афонін** С. А., маёр **Масалкін** А. Г., маёр **Вінаградаў** П. С., капітан **Петроў** П. Г., капітан **Бабчын** С. Н., капітан **Бугаеў** І. Ф., капітан **Сокалаў** І. Н., капітан **Ішчэнка** Н. Н. і іншыя — усяго 87 чалавек.

Ордэнам Знак Почета ўзнагароджаны 83 чалавекі.

УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА СТАРШЫНЬ ПЕРАДАВЫХ КАЛГАСАЎ

Учора ў Менску, у зале пасяджэнняў Дома ўрада адкрылася ўсебеларуская нарада старшынь перадавых калгасаў Совецкай Беларусі. Нарада, у якой прымае ўдзел паўтары тысячы чалавек, абмяркоўвае пытанні падрыхтаванасці калгасаў рэспублікі да веснавой сяўбы — рашаючага этапу ў заваяванні высокіх сталінскіх ураджаяў на соцыялістычных палях.

Пасля даклада намесніка наркома земляробства БССР тав. Бяляева — аб выніках сельскагаспадарчых работ за мінулы год і аб прадстаячых задачах па ўздыму ўраджайнасці ў гэтым годзе — разгарнуліся спрэчкі. Да трыбуны адзін за адным падыходзяць старшыні калгасаў. Яны дзеляцца вопытам барацьбы за ўраджай мінулага года, расказваюць аб падрыхтаванасці калгасаў да веснавой сяўбы, аб гарачым жаданні калгаснікаў у гэтым годзе поўнасцю ажыццявіць сталінскі лозунг аб штогодняй вытворчасці 7—8 мільярдаў пудоў хлеба.

Старшыня калгаса імя Варашылава, Мсціслаўскага раёна, Марыя Філіпаўна Купрэева, расказваючы аб значных дасягненнях калгаса, якім яна кіруе (сярэдняя ўраджайнасць па збожжавых культурах тут атрымана 15 цэнтн. з гектара, кожны працадзень калгасніка важыць 5½ кілограма збожжа, 8 кілограмаў бульбы і 7 кілограмаў кармоў для жывёлы), звярачаецца да старшынь калгасаў:

— Я лічу, што заваяванне высокіх ураджаяў цалкам залежыць ад нас, ад таго, як мы здолеем арганізаваць калгаснікаў на гэту справу.

Тав. Купрэева расказвае, як калгаснікі яе калгаса змагаюцца за атрыманне ў гэтым годзе сярэдняга ўраджаю па збожжавых культурах не менш як 20 цэнтн. з гектара і за атрыманне на працадзень не менш 10 кілограмаў збожжа і 15 кілограмаў бульбы. Яшчэ з восені мінулага года ў калгасе пад усё зяблівае ворыва былі ўнесены мінеральныя ўгнаенні, а зараз у калгасе вывезена і загатоўлена дастатковая колькасць мясцовых угнаенняў. Веснавую сяўбу ўсіх культур калгаснікі мяркуюць закончыць у кароткія тэрміны.

— Летась,—расказвае старшыня перадавога калгаса імя 1-га мая Слуцкага раёна тав. Стругач, — мы дабіліся сярэдняй ураджайнасці з кожнага гектара 15 цэнтн. збожжавых культур і 1150 пудоў бульбы. На кожны працадзень у нас выдадзена 3 кілограмы збожжа, 12 кілограмаў бульбы, 5 кілограмаў гародніны, 3 руб. 70 кап. грошай і 4 кілограмы кармоў для жывёлы. У калгасе шырока разгорнута соцыялістычнае спаборніцтва на атрыманне ў гэтым годзе з кожнага гектара не менш 22 цэнтн. збожжавых культур і 1500 пудоў бульбы. На калгасныя палі вывезена ўжо 12 тысяч вазоў гною, 1.200 бочак фекаліяў, завезена 30 тон мінеральных угнаенняў, сабрана 25 тон попелу і 11 тон птушынага памёту.

Рад старшынь калгасаў справядліва скардзіцца на слабую дапамогу ў разгортванні соцыялістычнага спаборніцтва за высокі ўраджай з боку аграномаў райземаддзелаў і МТС.

—Многія выступаючыя гаварылі, што іх калгасы сабралі вялікую колькасць розных мясцовых угнаенняў,—адзначае старшыня калгаса «Прагрэс», Ельскага раёна, тав. Касенка.—Гэта вельмі добрая справа, але дрэнна тое, што не ўсе мы добра ведаем, як трэба правільна выкарыстоўваць гэтыя ўгнаенні. У нашых калгасах яшчэ вельмі дрэнна наладжана агратэхнічная вучоба, а ў пераважнай большасці яна зусім адсутнічае. Да прыкладу, мой калгас хаця і насеннаводчы, але цэлы год я не бачыў у калгасе агранома.

Старшыня калгаса імя Максіма Горкага, Гомельскага раёна, тав. Кавалёва папракае Наркамзем і раённыя арганізацыі, што яны зусім недастаткова вылучаюць жанчын-калгасніц на кіруючую работу, у прыватнасці, старшынямі калгасаў. Многія старшыні калгасаў у сваіх выступленнях ставяць перад Наркамземам БССР пытанне аб хутчэйшым ўвядзенні правільных севазваротаў у калгасах, аб дапамозе калгасам у будаўніцтве.

Удзельнікі нарады аднадушна ўхвалілі прыгавор Ваеннай Калегіі Вярхоўнага Суда СССР аб расстрэле подлай банды здраднікаў радзімы з «права-трацкісцкага блока».

З вялікім уздымам удзельнікі нарады прынялі прывітальную тэлеграму мужным совецкім патрыётам, героям-папанінцам, якія, бліскуча выканаўшы сталінскае заданне, вярнуліся на зямлю сваёй шчаслівай радзімы.

Сёння, у 10 гадзін раніцы, нарада прадаўжае сваю работу.

УСЕСАЮЗНАЯ НАРАДА ІЛЬНАВОДАЎ

13 і 14 сакавіка ў Наркамземе Саюза ССР адбылася ўсесаюзная нарада ільнаводаў. У нарадзе прынялі ўдзел стаханаўцы-ільнаводы, аграномы, зямельныя работнікі ільнаводчых раёнаў, прадстаўнікі Акадэміі сельскагаспадарчых навук імя Леніна, навуковыя работнікі інстытутаў і даследчых станцый.

Нарада абмеркавала пытанні падняцця ўраджайнасці ільну-даўгунцу, палепшання якасці валакна і насення ільну. З дакладам па гэтаму пытанню выступіў намеснік наркома земляробства Саюза ССР тав. В. Е. Волкаў.

Асаблівую ўвагу выклікала прамова выступіўшай у спрэчках звеннявой з калгаса імя Тэльмана Жытомірскай вобласці—т. Бараноўскай. Яна расказала аб тым, як яна дабілася рэкорднага ўраджаю — 20,6 цэнтнера ільнавалакна з гектара.

Стаханаўцы ільнаводства, аграномы, навуковыя работнікі ўнеслі каштоўныя прапановы па палепшанню насеннаводства, агратэхнікі і першапачатковай апрацоўкі ільну.

На нарадзе выступіў нарком земляробства Саюза ССР Р. І. Эйхе.

14 сакавіка ўсесаюзная нарада ільнаводаў кончыла сваю работу.

ЗАВАЯВАЛЬНІКІ ПОЛЮСА—ГЕРОІ-ПАПАНІНЦЫ—НА РАДЗІМ[Е]

ПЛАН ВЫКАНАН БЛІСКУЧА

М. Т. СЛЕПНЁЎ
Герой Совецкага Саюза.

У міжнародную мову чалавецтва, побач з усімі зразумелымі і дарагімі для працоўных усяго свету словамі «большэвік», «Совецкі Саюз» і іншымі, увайшло яшчэ адно слова: «папанінцы».

Для іншакраінцаў была нечакана гэта небывалая ў свеце грандыёзная экспедыцыя да полюса. Яны не ведалі, што яна ажыццявілася дзякуючы шматгадовай падрыхтоўцы і рабоце совецкіх вучоных, маракоў і лётчыкаў. Яны не ведалі, што гэта экспедыцыя з'яўлялася часткай велізарнага, дакладна прадуманага плана.

Недарма станцыя «Паўночны полюс», прадрэйфаваўшая на крызе больш 2.000 кіламетраў, з'яўлялася 57-ай па ліку. Першыя пяцьдзесят шэсць, раскіданыя па ўсяму паўночнаму ўзбярэжжу СССР і высунутыя далёка да полюса, былі авангарднымі атрадамі совецкай навукі, якая вядзе планамерную асаду полюса.

Пяцьдзесят шостай станцыяй з'явілася станцыя на востраве Рудольфа, самай паўночнай кропцы совецкай зямлі, якая знаходзіцца бліжэй усяго да полюса, на адлегласці ўсяго толькі 900 кіламетраў. Адсюль рыхтаваліся большэвікі, асадзіўшыя полюс, да штурму яго.

На востраве Рудольфа былі сканцэнтраваны галоўныя сілы. Магутныя ледаколы закінулі туды яшчэ за год да гістарычнай падзеі трактары-ўсюдыходы, ангары, маякі, пражэктары, лёгкія самалёты, харчаванне і, нарэшце, смелых совецкіх зімоўшчыкаў.

22 сакавіка 1937 года з маскоўскага аэрадрома стартавалі пяць вялікіх самалётаў. Гэта была эскадра паветраных караблёў паўночнага атрада адважнага Вадап'янава.

Наперадзе, на двухматорным самалёце «ЦАГІ-7», ляцеў паветраны разведчык, юны палярнік Павел Галовін. За ім ішоў флагманскі карабль Вадап'янава і Бабушкіна. На барту карабля, апрача акадэміка Шмідта, начальніка палярнай авіяцыі Галоўпаўночморшляху Шэвелева, флагштурмана Спірына і механікаў, знаходзіліся яшчэ чацвёра людзей.

Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў — людзі, якія пажадалі правесці небывалы ў свеце вопыт дрэйфа на плывучай крызе.

Іншыя тры самалёты вялі лётчыкі, чые імёны вядомы ўсёй нашай краіне і нават далёка за яе межамі: загартаваны, сівавалосы Молакаў, настаўнік і выхавацель Галавіна Алексееў, нямала палётаўшы над сопкамі Далёкага Ўсхода і туманамі Татарскага праліва Мазурук.

Паўночная эскадра ўпэўнена дасягнула Архангельска, затым новага палярнага горада Нар'ян-Мара і сустрэлася з першым грозным бар'ерам Арктыкі ў праліве Новай Зямлі — Матачкіным Шары. Яны перамагалі шторм, валіўшы чалавека з ног, і 19 красавіка прыляцелі на востраў Рудольфа.

Галавін першым з совецкіх грамадзян пабываў 5 мая над полюсам. Паветраны разведчык данёс, што ў раёне полюса ёсць вялікія крыгі, годныя для пасадкі цяжкіх паветраных караблёў.

21 мая флагманскі карабль «СССР Н-170» узляцеў з аэрадрома на востраве Рудольфа і праз некалькі гадзін паказаўся над полюсам. Гэты карабль вёў Міхаіл Васільевіч Вадап'янаў, даўно ўжо марыўшы пабываць на полюсе. Цяпер яго мара ажыццявілася: ён зрабіў пасадку на вялікую крыгу.

На самалёце прыляцела 11 чалавек. Яны неадкладна, пад кіраўніцтвам Папаніна, прыступілі да ўстаноўкі вялікай цёплай палаткі, радыёстанцыі, палатак для навуковай работы, ветравога рухавіка. З вялікімі труднасцямі прабуравілі яны трохметравы лёд і зрабілі лунку для навуковых прамераў акіяна.

Праз некалькі дзён на полюс прыбылі яшчэ тры самалёты. Горы грузу выраслі на ільду. Усё было дастаўлена ў цэласці.

16 дзён прабыў начальнік экспедыцыі акадэмік Шмідт і ўсе яе ўдзельнікі на крызе. 6 чэрвеня 1937 года, калі станцыя была арганізавана поўнасцю, адбылося яе ўрачыстае адкрыццё.

На дрэйфуючай крызе асталася чацвёрка папанінцаў. Працуючы па шаснаццаць гадзін у суткі, вялі яны навуковыя назіранні. Крэнкель штодзённа тры разы перадаваў гэтыя назіранні на «Вялікую зямлю» ў Маскву. Там лепшыя вучоныя СССР апрацоўвалі іх, радуючыся велізарнай каштоўнасці новых навуковых даных. Ні пурга, ні шторм не палохалі адважных зімоўшчыкаў. З дакладнасцю механізма гадзінніка, рэгулярна праводзіліся ўсе намечаныя планам навуковыя работы.

Фёдараў — астраном і магнітолаг — малады совецкі вучоны, — акуратна вызначаў каардынаты — месцазнаходжанне крыгі. У 32 кропках ён вызначыў магнітныя схіленні; яму вядомы сталі і пануючыя ў Арктыцы ветры і іх уплыў на надвор'е.

Нельга не быць у захапленні ад спакою і вытрымкі папанінцаў, праяўленых імі не толькі ў часе нармальнага ходу дрэйфа, але асабліва ў трывожныя дні. Шторм разбіў крыгу. Яны ведаюць, што вялікі самалёт не зможа ўжо прыляцець і выратаваць іх. Крыга памяншаецца з кожным днём. Галоўная палатка разбурана — яны начуюць у лёгкай шоўкавай. Абломкі іх крыгі нясе ў грандыёзную грэнландскую «лёдавую мясарубку».

Але па-ранейшаму спакойны і лаканічны іх радыёграмы. Яны не спыняюць сваіх навуковых работ.

І вось 14 лютага ў змроку палярнай ночы з'яўляюцца праменні пражэктараў. «Таймыр» і «Мурман» падыходзяць да крыгі папанінцаў ва ўпор, рассоўваючы ільды.

Нарэшце 19 лютага іх знімаюць з крыгі і ўрачыста вядуць на ледаколы, расквечаныя святочнымі сцяжкамі. Праз некалькі дзён старэйшына совецкіх ледаколаў «Ермак» прымае папанінцаў на свой борт. Ззаду Арктыка, беспярапынная цяжкая фізічная праца, начная доўгая, сумная цішыня.

Наперадзе сонечная, радасная радзіма, наперадзе сустрэча з дарагім правадыром вялікім Сталіным.

І дэпутаты Вярхоўнага Совета таварышы Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў могуць з гонарам рапартаваць натхніцелю перамог:

— План выканан!

ПАРТЫЙНАЯ ГРУПА ПОЛЮСА

Н. БЕГІЧАЎ
Парторг Упраўлення палярных станцый Галоўпаўночморшляху.

Пасля дзевяцімесячнага дрэйфу на крызе з раёна Паўночнага полюса да берагоў Грэнландыі слаўная папанінская чацвёрка вярнулася на родную, горача любімую совецкую зямлю. Яны прайшлі «без руля і без ветрыл» 2.500 кіламетраў і бліскуча правялі каштоўныя навуковыя назіранні ў самым цэнтры Палярнага басейна. Упершыню ў гісторыі чалавецтва толькі большэвікі перамаглі полюс.

Так, толькі большэвікам пад сілу было вырашыць такую гігантскую задачу, справіцца з ёю маглі толькі людзі большэвіцкага гарту.

Перамога таварышаў Папаніна, Крэнкеля, Фёдарава і Шыршова абумоўлена перш за ўсё тым, што яны з'яўляюцца сапраўднымі большэвікамі, слаўнымі выхаванцамі партыі Леніна—Сталіна, мужнымі патрыётамі сваёй соцыялістычнай радзімы. Папанінцы спалучаюць у сабе найлепшыя якасці совецкіх вучоных і адданых справе партыі людзей.

Увесь час свайго дрэйфу папанінцы ні на адзін дзень не адрываліся ад грамадскага жыцця.

Спамінаецца сапраўды кіпучая дзейнасць тт. Папаніна і Крэнкеля ў дні падрыхтоўкі да палёту на дрэйфуючую палярную станцыю «Паўночны полюс». Характэрная высокая постаць Эрнста амаль кожны дзень з'яўлялася ў аддзелах Галоўпаўночморшляху. Прычым бачыць папанінцаў можна было там у любыя гадзіны дня і ночы. Яны былі поўнасцю захоплены пастаўленай перад імі задачай.

І ўсё-ж, не гледзячы на кіпучую падрыхтоўку і выключную перагружанасць справамі экспедыцыі, таварышы Папанін і Крэнкель, якія з'яўляліся ў той час членамі партгрупы Упраўлення палярных станцый Галоўпаўночморшляху, прымалі актыўны ўдзел у партыйным жыцці, выступалі ў спрэчках на сходах партгрупы, а таксама і на агульных партыйных сходах Галоўпаўночморшляху.

Іван Папанін ніколі не адмаўляўся ад любой партыйнай нагрузкі. Ён знаходзіў час ездзіць да рэбят у лясную школу, дзе знаходзіліся дзеці палярнікаў (каля станцыі Немчынаў пост, Заходняй чыгункі), і праводзіў з імі гутаркі аб Арктыцы, быў застрэльшчыкам вясёлых дзіцячых гульняў.

Чытаем урыўкі з выдатнага дзённіка тав. Папаніна: «5 ліпеня. Як парторг, сабраў агульны партыйна-комсамольскі сход. Афармілі нашу групу. З прычыны вялікай загрузкі рашылі праводзіць заняткі гуртка бягучай палітыкі толькі раз у дзесяць дзён. Я — гурткавод. Партгрупа пастанавіла прасіць Эрнста Тэодаравіча звязацца з востравам Рудольфа і збіраць у іх матэрыял па міжнародных пытаннях. Разабралі заяву Пятра Пятровіча (Шыршова) аб прыёме яго ў спачуваючыя. Аднагалосна ўхвалілі яго кандыдатуру. Затым я пайшоў па лагеру, лепш накрыў нарты».

У гэтых простых і яркіх радках увасоблены бліскучыя якасці сапраўдных большэвікоў-сталінцаў.

Папанінцы арганізавалі ў сябе ў лагеры, на крызе, над бяздоннем акіяна, партыйную групу, якая працавала ў асноўным гэтак-жа беспярэбойна, як і радыё-метэастанцыя «Паўночны полюс».

Патрабаванні партыі і нашага правадыра таварыша Сталіна аб неабходнасці ўзбраення большэвізмам папанінцы праводзілі ў жыццё, як і належыць сапраўдным ленінцам — выхаванцам вялікага Сталіна. Яны арганізавалі на крызе гурток па вывучэнню гісторыі ВКП(б); азнаямленне з мінулым асвятляла ім шлях у будучыню, дапамагала лепш распазнаваць ворага.

Яны не толькі чыталі класікаў рускай літаратуры, але і вывучалі замежныя мовы. Папанін штодня поўгадзіны аддаваў англійскай мове. Праводзіліся заняткі па тэхмінімуму: папанінцы вывучалі метэаралогію і гідралогію. Яны слухалі, наколькі гэта было магчыма, перадачы совецкіх радыёстанцый. Як сапраўдныя совецкія патрыёты, яны не забывалі аб неабходнасці авалодання ваеннай справай і абсталявалі ў сябе на крызе цір і рэгулярна праводзілі стралковыя заняткі.

Усё гэта дастаткова пераканаўча гаворыць аб глыбокай большэвіцкай партыйнасці герояў Паўночнага полюса.

Арганічная партыйнасць, глыбокая любоў да сваёй партыі, да сваёй радзімы, да свайго вялікага правадыра таварыша Сталіна далі ім сілы, бадзёрасць і энергію для таго, каб перанесці звышчалавечыя труднасці зімоўкі на дрэйфуючай крызе ва ўмовах палярнай ночы, правесці велізарную навуковую работу і перамагчы.

Наша партыйная група ганарыцца сваімі таварышамі — заваявальнікамі Паўночнага полюса.

ГІСТАРЫЧНЫ ДРЭЙФ

Н. Н. КОМАЎ
Начальнік метэаслужбы Упраўлення палярнай авіяцыі Галоўпаўночморшляху.

Уся совецкая краіна з гонарам сустракае герояў палярнай станцыі «Паўночны полюс». Выдатная чацвёрка—Папанін, Крэнкель, Шыршоў і Фёдараў—першыя ў свеце сабралі [illegible] матэрыял аб надвор'і і руху ільдоў у раёне Паўночнага полюса і Грэнландскага мора.

Тое, што яны так бліскуча выканалі, можна было зрабіць толькі ва ўмовах совецкай краіны і рукамі совецкіх людзей.

Піры, Нансен, Амундсен [illegible]

[illegible]

НАЧАЛЬНІК ДРЭЙФУЮЧАЙ СТАНЦЫІ

М. В. ВАДАП'ЯНАЎ
Герой Совецкага Саюза.

Сёння мы шырока раскрываем абдымкі, сустракаючы нашых адважных герaічных зімоўшчыкаў Папаніна, Крэнкеля, Шыршова і Фёдарава.

Калі майскае сонца шчодра залівала цяплом маскоўскія вуліцы, у сэрцы палярнага басейна ўпершыню з'явіўся сапраўдны гаспадар.

— Крэнкель, падай-ка сюды бутэльку каньяку,—распарадзіўся ён.

Крэнкель дастаў з самалёта бутэльку каньяку і перадаў яе Папаніну.

Іван Дмітрыевіч урачыста раздзяліў каньяк на трынаццаць частак і агаласіў тост за натхніцеля пераможнага штурма Арктыкі вялікага Сталіна, за Совецкі полюс.

З гэтага дня пачалася гераічная работа адважнай чацвёркі...

Сёння, пры сустрэчы дарагіх прыяцеляў-папанінцаў, перада мною зноў паўстае ўся велізарная работа, праробленая ў перыяд падрыхтоўкі зімоўкі на дрэйфуючай крызе.

Я з прыемнасцю ўспамінаю начальніка зімоўкі Івана Дмітрыевіча Папаніна, нястомнага арганізатара, прадбачлівага, настойлівага і ў той-жа час заўсёды дабрадушнага весельчака, здольнага з жартачкамі і прыгаворачкамі перамагаць велізарныя труднасці.

* * *

Незадоўга да пачатку гістарычнага дрэйфа, пасля майго звароту з зямлі Франца Іосіфа ў кабінеце Отто Юльевіча Шмідта адбылася нарада.

Пасля майго даклада аб рэзультатах разведчага палёту на востраў Рудольфа—Отто Юльевіч Шмідт сказаў:

— Іван Дмітрыевіч, мы даем у ваша распараджэнне ледакол «Русанаў». Пабудуйце на Рудольфе авіяцыйную базу, адвязіце туды зімоўшчыкаў і асноўнае абсталяванне экспедыцыі.

— Ёсць!—каротка, па-ваеннаму адказаў начальнік будучай зімоўкі на Паўночным полюсе.

І для Папаніна пачаліся гарачыя дзяньочкі. Ён узначаліў паход ледакола. Ледакол упэўнена прабіваўся наперад. Яго зацірала ільдамі. Часамі адкідвала па Брытанскаму каналу назад да бухты Ціхай. Але людзі, натхнёныя імкненнем перамагчы, прадаўжалі свой шлях.

Папанін вёз абсталяванне для новай і самай паўночнай зімоўкі. Сярод грузаў на ледаколе знаходзілася нямала скрынь з хвалюючым надпісам «Полюс».

У гэты час у Маскве разгарнулася дыскусія аб магчымасці арганізацыі авіябазы на востраве Рудольфа. Многія даказвалі, што Папанін не зможа прабіцца на Рудольф, і пабудова базы сарвецца.

Усе ўдзельнікі высокашыротнай экспедыцыі моцна хваляваліся. База на Рудольфе рашала поспех палёту на полюс.

Якой велізарнай радасцю з'явілася для нас радыёграма Папаніна, атрыманая з вострава Рудольфа!

«Асноўную базу ствараю на Рудольфе і толькі на Рудольфе. Разгрузка ідзе поўным ходам, не гледзячы на тое, што знаходзімся ў 4-х кілометрах ад берага. Праз два дні закончу выгрузку, приступаю да будаўніцтва дома і радыёстанцыі.

У выпадку, калі я ўмерзну ля Рудольфа, з другім рэйсам база ўсё-ж будзе сканцэнтравана на Рудольфе. Справа не пацерпіць.

За базу не клапаціцеся. Прымем усе меры. Кроў спусцім з сябе, не шкадуючы. Работа ідзе поўным ходам».

Стварыўшы зімоўку на востраве Рудольфа, Папанін вярнуўся ў Маскву і з той-жа кіпучай энергіяй прыняўся за падрыхтоўку да зімоўкі... на полюсе. Яго бачылі ўсюды—і ў інстытутах грамадскага харчавання, і на швейных фабрыках, і на мехавых базах, у абутковых майстэрнях, на фабрыках, на заводах...

Для навуковай работы на полюсе Папанін падабраў надзейных, смелых і таленавітых людзей. Разам з ім на дрэйфуючую крыгу збіраліся ляцець: радыст Крэнкель, гідролаг і гідрабіёлаг Шыршоў, метэаролаг і магнітолаг Фёдараў. Мы іх адразу-ж празвалі папанінцамі.

Калі было гатова абсталяванне для прадстаячай зімоўкі, Папанін рашыў праверыць усё: пачынаючы з радыёстанцыі і канчаючы палаткай і абсталяваннем.

Папанінцы выехалі на возера пад Масквой, пабудавалі там палярную станцыю, абсталявалі яе, як зімоўку на полюсе. Жывуць і не тужаць. Генеральная рэпетыцыя прайшла бліскуча.

На полюс Папанін вылецеў спакойны і ўпэўнены. Ён вёз з сабой дадатковае абсталяванне і снабжэнне самай багатай зімоўкі ў свеце. Асноўныя грузы былі ўжо на Рудольфе. І ўсё-ж гаспадарчы зуд не даваў спакою Івану Дмітрыевічу. Ён скарыстоўваў кожны зручны выпадак, каб павялічыць свае запасы, хаця ён вельмі добра ведаў сваю норму — 9 тон.

Але цяжка нам было спрачацца з Іванам Дмітрыевічам, калі ён, хітра ўсміхаючыся, упрашваў дазволіць яму пагрузіць у самалёт малюсенькага цялёначка або парасёначка.

І нават калі мы бачылі, што з нявіннай фізіяноміяй Іван Дмітрыевіч цягне ў самалёт дзве вялікія тушы каровы і кабана, у нас нехапала духу перашкодзіць гэтай незаконнай пагрузцы.

Іван Дмітрыевіч з уласцівай яму спакойнай дзелавітасцю прадаўжаў грузіць замест дазволенай яму крыначкі смятаны цэлую кадку, а за кампанію і некалькі галовак сыру.

— Будзьце ўпэўнены, браткі! У нас меню будзе не горш, чым на Вялікай зямлі!—задаволена паціраў рукі Папанін, акідаючы поглядам свае багатыя харчовыя запасы.

Мы асабліва ахвотна ішлі насустрач Івану Дмітрыевічу, бо ведалі, што ім рухае жаданне стварыць як мага лепшыя ўмовы для сваіх таварышаў, калі яны астануцца на доўгую суровую палярную ноч у лёдавых пустынях Арктыкі.

Наогул Іван Дмітрыевіч вельмі чулліва клапаціўся аб Фёдараву, Крэнкелю і Шыршову. Ён усяляк аберагаў іх ад магчымых выпадковасцей. Памятаю, неяк раз на Рудольфе ён убачыў, што Шыршоў спускаецца на лыжах з купалу аэрадрома да зімоўкі. Ён адразу абрушыўся на яго і катэгарычна забараніў катацца нават па роўнаму месцу.

— Нічога са мной не здарыцца — пярэчыў яму Шыршоў, — хіба я не ўмею хадзіць на лыжах?

Папанін нібы і чакаў гэтага. Ён тут-жа пачаў прыводзіць прыклады:

— Ты што? Хіба Мазурук горш за цябе ходзіць на лыжах, а вось ляжыць з расцянутымі звязкамі ў калені правай нагі...

У часе нашага прабывання на Рудольфе Івану Дмітрыевічу прышлося перажыць вельмі цяжкія мінуты.

Еўгеній Фёдараў разам са Спірыным і Івановым вылецеў на самалёце «У-2» праверыць работу радыёмаяка. Яны селі на крыгу ў 60 кіломeтрах ад зімоўкі і прасядзелі на ёй каля чатырох сутак.

З-за непраходжання хвалі радыёсувязі з імі не было. Мы ўсе вельмі хваляваліся за лёс нашых таварышаў. Папанін проста месца сабе не знаходзіў.

Папанін супакоіўся толькі тады, калі Фёдараў разам з Івановым і Спірыным вярнуўся на востраў Рудольфа.

Калі мы прыляцелі на востраў Рудольфа, мы навочна ўпэўніліся, які добры гаспадар Іван Дмітрыевіч.

На аэрадроме нас сустрэлі два трактары-сталінцы, два ўсюдыходы, водамаслагрэйкі, перасовачная рамонтная майстэрня і т. д. На востраве былі пабудаваны два дамы і добрая лазня.

Нашы самалёты былі моцна перагружаны. Палётная вага дасягнула звыш 9 тон. З такой нагрузкай ляцець небяспечна, астаецца вельмі мала запасу трываласці. Пры паветранай баўтанцы крыллі могуць не вытрымаць.

Пачалі шукаць, без чаго можна абыйсціся. Механікаў скарацілі да мінімума; прышлося зняць некаторыя запасныя часткі і інструменты.

Выкінулі ўсе крэслы, замяніўшы іх скрынкамі з маёмасцю. Члены экспедыцыі афяравалі сваімі асабістымі рэчамі. І ўсё-ж нам з вялікімі труднасцямі удалося скараціць груз кожнага самалёта на 150 кілограмаў. Але гэтага было недастаткова. Отто Юльевіч прапанаваў Шэвелеву перагледзець увесь груз зімоўкі і скараціць яго на 750 кілограмаў.

Цяжкая доля выпала Шэвелеву. Папанін біўся за кожны кілограм. Цяжка было Марку Іванавічу, але ён аставаўся няўмольным.

Нарэшце Папанін здаўся: зняў 75 кілограмаў.

Супакоіўся-ж Папанін не скора. Многа разоў з'яўляўся ён з патрабаваннем замяніць яму адзін груз другім, на яго погляд больш важным.

Яму ахвотна ішлі насустрач. Ён гаспадар—яму відней.

Але якое было наша здзіўленне, калі аказалася, што на полюс мы прывезлі звыш 10 тон папанінскіх грузаў.

— Здорава ты мяне абжуліў, Іван Дмітрыевіч!—жартаваў Марк Іванавіч Шэвелеў.

Іван Дмітрыевіч развёў рукамі.

— Сам не разумею, як гэта магло здарыцца. Аднак, з кім памылкі не бываюць.

Марк Іванавіч на мінутку прызадумаўся, а потым пажартаваў:

— Мяняў, мяняў і намяняў!

...І вось падарожжа папанінцаў скончылася. Яны вярнуліся на Вялікую зямлю, бліскуча выканаўшы даручанае ім гістарычнае заданне.

Яны вярнуліся з каштоўнейшымі рознастайнымі навуковымі матэрыяламі.

Яны вярнуліся здаровымі, бадзёрымі, вясёлымі, гатовымі ў любы момант узяцца за новую складаную і адказнейшую работу.

Легендарны поспех зімоўкі на дрэйфуючай станцыі «Паўночны полюс» быў падрыхтаван усёй краінай, кіруемай мудрым, вялікім Сталіным!

Поспех гэтай адважнай чацвёркі з'явіўся вынікам іх стараннай, прадуманай падрыхтоўкі. Ні адной дробязі не ўпусцілі Іван Дмітрыевіч і яго спадарожнікі. На полюс яны прышлі ва ўсёўзбраенні.

І полюс здаўся большэвікам.

19 лютага, у 17 гадзін 30 мінут, дрэйфуючая станцыя «Паўночны полюс» закончыла сваю работу. Гераічная чацвёрка папанінцаў была знята з дрэйфуючай крыгі ў Грэнландскім моры слаўнымі экіпажамі ледаколаў «Таймыр» і «Мурман». На здымку — сустрэча ля крыгі. У цэнтры — гераічная чацвёрка папанінцаў на чале з І. Д. Папаніным. Фото Я. Халіпа.

ХУТАРОЎ І ПАСЁЛКАЎ—НА ПРЫГОЖУЮ КАЛГАСНУЮ СЯДЗІБУ

ПОЎНАСЦЮ ЛІКВІДУЕМ СПАДЧЫНУ СТАЛЫПІНШЧЫНЫ

аш раён павінен у гэтым годзе гнуць у калгасныя цэнтры 1.547 хутарскіх сядзіб калгаснікаў. Няма патрэбы даказваць, якую вялікую ролю павінна адыгрываць гэта мерапрыемства ў справе далейшага арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў, росту заможнасці і культурнасці калгаснікаў. Сталыпінскія хутарскія сядзібы вельмі многа перашкаджаюць павышэнню прадукцыйнасці працы калгаснікаў. Вось прыклад. Калгас «Новыя Залочыцы» Юркавіцкага сельсовета, мае 65 гаспадарак. Усе яны раскіданы па хутарах. Прыходзіцца збірацца ў цэнтр за 3—5 кілометраў. Або калгас «Чырвоны Калінінец» (таго-ж сельсовета). Тут 62 гаспадаркі. З іх 51 раскідана па хутарскіх сядзібах. У гэтых калгасах з прычыны раскіданасці сядзіб нідзе не ўдавалася арганізаваць яслі, многія жанчыны не маглі выходзіць на працу. Цяжка ўдавалася склікаць агульныя сходы калгаснікаў.

У мінулым годзе сцягнута ў цэнтр калгаса «Чырвонае Лутоўе» 12 сядзіб, а ўсяго па раёну — 32 сядзібы. Ужо ёсць рэзультаты. У калгасе «Чырвонае Лутоўе» пасля сцягвання ўсіх хутарскіх сядзіб пабудавана памяшканне для клуба і яслей, арганізавана на месцы школа. Кожны калгаснік мае магчымасць больш часу аддаць калгаснай вытворчасці. Вось прыклад. Сям'я калгасніка Рагалевіча пры трох працаздольных у 1936 годзе выпрацавала 410 працадзён, а пасля таго, як перасяліліся ў калгасны цэнтр—у 1937 годзе—выпрацавалі больш 900 працадзён.

я сцягвання хутарскіх сядзіб сустракае самы гарачы водгук сярод калгаснікаў. Паступіла ўжо 1.100 заяў аб сцягванні хутарскіх сядзіб, з іх 19 ад аднаасобнікаў. Партыйнай арганізацыяй і советамі раёна праведзена масавая палітычна-растлумачальная работа. Пытанне аб сцягванні хутарскіх сядзіб абмяркоўвалася на калгасных сходах, на раённай нарадзе старшынь калгасаў, асобна на сходах калгаснікаў, сядзібы якіх раскіданы па хутарах.

вецкая дзяржава аказвае нам вялікую дапамогу. Мы атрымалі 31,1 тысяч кубаметраў лесу з лясоў дзяржаўнага і мясцовага значэння. На 5 сакавіка каля двух тысяч кубаметраў лесу ўжо вывезена. Дзяржава прадастаўляе калгаснікам нашага раёна доўгатэрміновы крэдыт для перавозкі сядзіб у суме 773 тыс. рублёў. Апрача таго, 40 тыс. рублёў крэдыту прадастаўляецца калгасам для ўпарадкавання калгасных цэнтраў. Адпушчана 46 тон цвікоў, вызначана больш мільёна штук чарапіцы. На 40 тыс. шт. мы атрымалі нарад на першы квартал. Апрача таго, мы павінны атрымаць гонтарэзак. У раёне мы маем дастаткова цэглы.

рыведзеныя лічбы паказваюць, што партыя і ўрад, якія безупынна клапоцяцца аб паляпшэнні добрабыту калгаснікаў, стварылі нам усе ўмовы для таго, каб у гэтым годзе цалкам пакончыць з цяжкай спадчынай мінулага — з сталыпінскімі хутарскімі сядзібамі. Усё цяпер залежыць ад нашай большэвіцкай работы, ад умення правільна выкарыстаць адпушчаныя нам дзяржавай сродкі, матэрыялы.

Толькі 20 сядзіб пераведзена ў калгасныя цэнтры. Такім чынам, работа толькі пачынае разгортвацца. Усіх калгасаў, у якіх трэба сцягваць хутарскія сядзібы — 43. Будаўнічыя брыгады пакуль-што арганізаваны ў 27 калгасах. У асобных калгасах, як напрыклад, імя Дзяржынскага, «Новыя Залочыцы», адчуваецца востры недахват будаўнікоў. Трэба будзе паклапаціцца аб арганізацыі ім дапамогі будаўнікамі, тым больш, што ў гэтых калгасах амаль усе сядзібы раскіданы па хутарах.

У 6 калгасах раёна вырастаюць зусім новыя цэнтры. Кожны калгасны двор тут атрымлівае па 0,60 гектара прысядзібнага участка. У гэтых калгасах будуць будавацца шырокія вуліцы (23—25 метраў). Правільная планіроўка павінна забяспечыць неабходныя санітарныя ўмовы, процівапажарныя мерапрыемствы, правільнае размяшчэнне гаспадарчых будынкаў, культурна-бытавых устаноў, двароў і т. д.

Мы павінны дабіцца, каб кватэра кожнага калгасніка была ўтульнай, адпавядала росту яго культурнасці і заможнасці. Намі праведзена вялікая работа па праверцы годнасці кожнага дома, які трэба перавозіць. Аказваецца, што 50—60 калгаснікам давядзецца занава будаваць дамы з прычыны малой годнасці іх цяперашніх кватэр. Большасці дамоў калгаснікаў патрэбен той ці іншы рамонт, некалькі новых вянкоў, новая падлога і т. д. Усё гэта падлічана. Матэрыял, які нам адпускае дзяржава, забяспечвае ажыццяўленне такога будаўніцтва.

У многім павінны дапамагчы рэспубліканскія арганізацыі. Трэба, каб ужо зараз былі прадастаўлены вагоны для перавозкі чарапіцы з бабруйскага завода. Белсельгасснаб абавязан паклапаціцца хутчэй завезці ў наш раён вызначаныя гонтарэзныя станкі і цвікі. Шэсць землеўпарадчыкаў працуюць над адводам калгасных цэнтраў і сядзіб. Але прадстаіць выключна сур'ёзная работа на з'ёмцы сітуацый, па планіроўцы калгасных цэнтраў. Наркамзем БССР павінен неадкладна забяспечыць нас двума кваліфікаванымі планіроўшчыкамі.

Работы многа. Работа вельмі ганаровая і адказная. Толькі мабілізацыя ўсіх сіл, максімальнае выкарыстанне ўсіх рэсурсаў забяспечаць нам поўную ліквідацыю сталыпінскіх хутарскіх сядзіб у гэтым годзе і пабудову культурных, адпавядаючых патрабаванням заможных калгаснікаў калгасных цэнтраў.

П. КІСЯЛЁЎ,
загадчык жыткавіцкага райземаддзела.

ПАБУДУЕМ КУЛЬТУРНЫЯ СЯДЗІБЫ

Нашаму калгасу асталася непрыемная спадчына сталыпіншчыны і прышчэпаўшчыны — дзесяткі сядзіб на хутарах і дробных пасёлках. Гэтыя сядзібы знаходзяцца ад калгаснага цэнтра за 2—3 кілометры, а паасобныя пасёлкі, як, напрыклад, Гачкаў, — за 5 кілометраў.

Такая раскіданасць перашкаджае калгаснай вытворчасці і культурнаму жыццю калгаснікаў. Прапанову аб сцягванні хутарскіх двароў у калгасны цэнтр калгаснікі сустрэлі з вялікім задавальненнем. Калгаснік Касабуцкі Міхась на сходзе заявіў:

— Мерапрыемствы партыі і ўрада па сцягванню хутарскіх сядзіб сведчаць аб тым, што комуністычная партыя нястомна клапоціцца аб дабрабыце калгаснікаў. Нам адпускаюць доўгатэрміновы крэдыт на выгодных умовах, адпускаюць будаўнічыя матэрыялы. Жыву я на хутары за тры кілометры ад калгаса. Пакуль прыдзеш на работу, утомішся. Апрача гэтага, шкода часу, які траціцца на пераходы.

— Знаходзячыся на хутары, адчуваеш сябе адарваным ад жыцця,—гаворыць калгаснік Багумінскі Стась. — У клуб не сходзіш, з суседам не пабачышся ў свабодны час. Не заўсёды ёсць магчымасць разам з жонкай наведваць сходы — аднаму трэба аставацца дома.

У гэтым годзе, паводле плана, нам трэба сцягнуць у калгасны цэнтр 20 хутарскіх двароў. Жадаюць перасяліцца 22 калгаснікі.

Калгасны сход вылучыў камісію з 6 асоб, якая ўстанавіла патрэбнасць будаўнічых матэрыялаў для перасяляючыхся двароў. Нам трэба 322 кубаметры будаўнічага лесу і 171 кубаметр лесу для гонты. Для будаўніцтва складзена брыгада з 20 чалавек. Для вывазкі лесаматэрыялу вылучана 6 падвод. Будаўнічы матэрыял ужо загатоўлен поўнасцю, вывезена 285 кубаметраў. Вывазку астатніх матэрыялаў закончым у бліжэйшыя дні. Будаўнічая брыгада зараз падрыхтоўвае к будаўніцтву падаконнікі, аконныя рамы, дзверы і т. д. Ужо нарэзана 70 кубаметраў дошак. Заключан дагавор з лесапільным заводам «Ануфрова» на загатоўку на працягу месяца 18 тыс. коп гонты.

Апрача таго, мы купілі і ўстанавілі свой рухавік, які скарыстаем для рэзкі гонты. Падвозку каменя для фундаментаў ўжо заканчваем.

Нам патрэбна 18 тыс. цаглін. Цэгла ёсць на уздзенскім заводзе. Але перавозка яе зацягнулася, бо райаддзяленне Дзяржбанка марудзіць з водпускам крэдытаў. Атрымаўшы крэдыты, мы закупім і хутка вывезем на двух калгасных аўтамашынах патрэбную цэглу.

На добрай зямлі, недалёка ад лесу, спланавана сядзіба калгаснага цэнтра з дзевяццю вуліцамі. У цэнтр паступова будуць сцягнуты ўсе пасёлкі і хутарскія сядзібы. З 20 перасяляемых у гэтым годзе дамоў 7 дамоў будзе пабудавана новых. У цэнтры будуць пабудаваны: клуб, школа, яслі, пякарня, больніца.

— Гэта не вясковыя сядзібы, а сапраўдны гарадок будзе, — заяўляюць нашы калгаснікі.

ФАДЗЕЙ ГАРАВІКОЎ —
старшыня калгаса імя Сталіна, Каменоцкага сельсовета, Уздзенскага раёна.

У ХАЦЕ СТАЛА СВЕТЛА І КУЛЬТУРНА

Жыў я раней — да Кастрычніцкай рэвалюцыі — у курнай зямлянцы. Дым, цемра, бруд выядалі вочы. [illegible] Можна ўявіць, што гэта за хата была.

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі я атрымаў зямлю, [illegible]

[illegible] лесу. Калгас дапамог мне перавезці і паставіць яе. Адпусцілі лесу, цвікоў і іншых матэрыялаў. Гэта новая хата не мае нічога агульнага з сырой зямлянкай і цапоўскай клецццю. У ёй — прасторна, чыста і светла. Хутка ў сваю новую хату я буду праводзіць радыё і [illegible]

[illegible]

Уладзімір Іванавіч ГРЫБАЎ,
калгаснік калгаса «Расоны» Албрэхтаўскага сельсовета, Расонскага раёна.

ЯК МЫ БУДУЕМ

ў калгасе з 1932 года. З гэтага-ж часу працую ў калгасе цесляром. Куды ні паглядзіш — усюды мая работа. Вось сілосная вежа, новы кароўнік, вось канюшні, а зараз будуем новы калгасны ток размерам 80 на 18 метраў. Працаваў і па пераабсталяванню клуба і дом ставіў многадзетнай удаве Олзе Талочка. Работы шмат, так што не толькі я, але і ўся наша цяслярская брыгада перагружана работай.

брыгадзе ў мяне работнікі кваліфікаваныя. Браты Емельян і Антон Крэсік — добрыя сталяры. Антон нядаўна пераехаў з хутара ў вёску, новы дом паставіў у тры пакоі і ўласнаручна яго разьбой па дрэву ўпрыгожыў.

аго нехапае? Нехапае нашай брыгадзе механізмаў. На 12-мятровую вышыню зацягваем бярвенні ўручную, вяроўкамі. Такі вялікі ток будуем, з такім вялікім дахам, а сродкі саматужныя. Неабходна мець хаця-б лябёдку для цяжкіх пад'ёмаў і для лёгкіх — ручны блок. Гаварыў я аб гэтым старшыні калгаса, але дастаць гэтыя механізмы цяжка.

Нехапае нам і іншых інструментаў. У прыватнасці, цяжка знайсці добрую цяслярскую сякеру. Мне думаецца, што вытворчасць лёгкіх калгасных лябёдак і пад'ёмных блокаў магла-б наладзіць наша мясцовая прамысловасць.

Патрабуецца нам і тэхнічная дапамога,—як лепш зрабіць планіроўку калгаснай кватэры, якая канструкцыя найбольш эканамічна і ўстойліва. Ва ўсім гэтым нам патрэбна тэхнічная парада. А дапамогі такой ад менскага райземаддзела мы не бачым. Праўда, да нас прыязджае часамі раённы тэхнік. Прыедзе, паглядзіць, — і паедзе, а толку ніякага.

ХАБІБУЛІН ФАТУЛА.
Брыгадзір цяслярнай брыгады калгаса «Чырвоны партызан», Менскага раёна.

НА 442 МІЛЬЁНЫ РУБЛЁЎ ТАВАРАЎ

Прамысловая кааперацыя БССР, яднаючая многатысячную армію саматужнікаў, пашырае вытворчасць тавараў шырокага спажывання. У гэтым годзе арцелі выпусцяць рознай прадукцыі на 442 мільёны рублёў — на 15 працантаў больш, чым у 1937 годзе. Арцелі дадуць швейных вырабаў на 95 мільёнаў рублёў, скурана-абутковых тавараў на 79 мільёнаў рублёў, металічных вырабаў на 37 мільёнаў рублёў, трыкатажных — на 19 мільёнаў рублёў, хімічных — на 11 мільёнаў руб., сілікатнай і іншай пасуды на 3 мільёны руб. і т. д.

Развіваюцца новыя промыслы. У БССР арганізавана 14 таварыстваў і цэхаў па вытворчасці мастацкай вышыўкі, аб'ядноўваючых да 4.000 чалавек, галоўным чынам калгасніц. Яны дадуць на 3 мільёны рублёў рознай мастацкай вышыўкі. У Менску арганізавалася новая арцель па мастацкай разьбе па дрэву. У Бабруйску ў арцелі «Чырвоны металіст» уступае ў эксплаатацыю новы цэх, што дасць магчымасць значна пашырыць вытворчасць нікеліраваных ложкаў.

Апрача таго, беларускай прамысловай кааперацыяй будзе здабыта 650 тысяч тон торфу — на 100 тысяч тон больш у параўнанні з мінулым годам.

ПЛАНІРОЎКА КАЛГАСНАЙ ВЁСКІ

яняецца аблічча калгаснай вёскі. У Лбаньскім раёне, напрыклад, на асушаным балоце пабудавана новая вёска з электрастанцыяй, клубам, школай, гукавым кіно, бібліятэкай. У адным толькі Шклоўскім раёне за апошнія тры годы электрыфікавана 52 калгасы. Усюды назіраем выдатныя змены. Дастаткова сказаць, што ў гэтым годзе на будаўніцтва адных толькі культурных устаноў калгасамі БССР будзе ўкладзена не менш 7 мільёнаў рублёў.

ялікае і важнае значэнне пры такіх размахах будаўніцтва набывае арганізацыя правільнага размяшчэння асобных будынкаў або цэлых гаспадарчых комплексаў калгаса. Асаблівае значэнне гэтыя пытанні планіроўкі калгаснай вёскі набываюць зараз, калі ў многіх раёнах у сувязі са сцягваннем хутароў закладаюцца новыя калгасныя вёскі, новыя гаспадарчыя цэнтры.

яправільна праведзеная вуліца, непрадуманае размяшчэнне жылых, гаспадарчых і грамадскіх пабудоў, несумненна, адмоўна скажацца на вобразе калгаснай вуліцы і ўсяго населенага пункта, на санітарным яго становішчы. Памылкі ў першай стадыі забудовы новай вёскі цягнуць за сабой і іншыя шкодныя вынікі, паколькі пры далейшай забудове прыходзіцца лічыцца з ужо зробленым будаўніцтвам.

сновай для забеспячэння адпаведнага санітарна-гігіенічнага рэжыма жылой часткі, стварэння умоў для механізацыі калгаснай сядзібнай гаспадаркі, рацыянальнай арганізацыі вытворчага працэса ў ім з'ўляецца правільная сістэма размяшчэння жылых, грамадскіх і гаспадарчых пабудоў. Нельга мірыцца з такім становішчам, калі ў вёсцы пад гаспадарчыя пабудовы займаюцца любыя свабодныя ўчасткі паміж сядзібамі калгаснікаў.

Былі выпадкі, калі асобныя старшыні праўленняў калгасаў, адводзячы ўчасткі пад канюшню або свіран, кіраваліся меркаваннямі максімальнага наблажэння іх да свайго дома. У рэзультаце ўсё гаспадарчае будаўніцтва калгаса распылена, жывёлагадоўчыя і складскія памяшканні раскіданы па ўсёй калгаснай вёсцы. Ці можна ў такіх умовах арганізаваць эканомную сістэму механізацыі вывазкі гною, дастаўкі кармоў і водаснабжэння? Колькі лішніх рабочых рук у такіх умовах размяшчэння гаспадарчых пабудоў патрабуецца для абслугоўвання жывёлагадоўчых і складскіх будынкаў у калгасе! Апрача таго, такая распыленая планіроўка садзейнічае забруджванню паветра рознымі непрыемнымі, часамі нават і шкоднымі для здароўя чалавека газамі, а таксама забруджвае вясковую вуліцу.

Каб пазбегнуць гэтых недахопаў, шкода якіх для калгаснай вёскі зусім ясная, трэба і ў існуючых вёсках, і ў новых узнікаючых забяспечыць перш за ўсё вылучэнне гаспадарчых пабудоў калгаса ў асобны гаспадарчы цэнтр. Гаспадарчую зону трэба размяшчаць непасрэдна пры жылой зоне. Гэта неабходна і для зручнасці, і для лепшага гаспадарчага кантролю над работай жывёлагадоўчых ферм і іншых вытворчых участкаў калгаса. Трэба забяспечыць найбольш выгоднае размяшчэнне вытворчай зоны ў адносінах пануючых ветраў і рэльефа мясцовасці з тым, каб пазбегнуць магчымасці пранікнення забруджанага паветра і сточных вод на тэрыторыю жылога раёна.

Асаблівае месца ў планіроўцы вёскі павінны займаць пытанні забудовы вуліцы. Дамы калгаснікаў, якія перасяляюцца з хутарскіх сядзіб, розныя па іх унутранай планіроўцы. Таму адны з іх ставяцца уваходам да вуліцы, другія — у двор. Улічваючы рознае іх размяшчэнне на сядзібе, варта прасачыць за тым, каб яны размяшчаліся ў пэўным правільным чаргаванні. У супрацьным выпадку новая забудова можа выглядаць у некаторай ступені неарганізаванай. Правільную забудову на месцы можа забяспечыць кіраўніцтва калгаса.

Вялікае значэнне ў планіроўцы вёскі займае планіроўка і забудова сядзібы калгасніка. Размяшчэннем жылога дома і гаспадарчых пабудоў на сядзібе пакуль што цікавіцца толькі сам калгаснік. Па сутнасці-ж гэта павінна быць агульнакалгаснай справай, бо забудова кожнага калгаснага двара вызначае характар забудовы і вобраз усёй вуліцы, якая з'яўляецца ўжо безумоўна грамадскім элементам у калгаснай вёсцы. Зразумела, што на характары забудовы заўсёды будуць сказвацца характар унутранай планіроўкі жылога дома калгасніка і часткова густ і схільнасці самога забудоўшчыка. Аднак-жа, павінна быць у законадаўчым парадку выпрацавана палажэнне, якое-б рэгуліравала забудову кожнага двара з тым, каб гэта забудова была падпарадкавана агульнай ідэі планіроўкі калгаснай вёскі.

Жылы дом на сядзібе трэба ставіць такім чынам, каб кватэра калгасніка на больш доўгі час асвятлялася сонцам. Дом павінен выносіцца сваім фасадам на чырвоную лінію, на лінію забудовы. Што-ж датычыць гаспадарчых пабудоў, то яны павінны быць аднесены ў глыб двара і ні ў якім разе не на фасад.

Вялікае значэнне для знішчэння манатоннасці забудовы мае чаргаванне жылых пабудоў з масівамі зелені. Асабліва ў першыя годы забудовы выгляд новай вёскі недастаткова прывабны з-за пустых разрываў паміж жылымі дамамі. Каб пазбегнуць гэтага, можна рэкамендаваць абсадку памянёных разрываў зеленню. Новая, добра прадуманая забудова і фруктовыя сады нададуць калгаснай вуліцы прыгожы і вясёлы выгляд.

Вялікае распаўсюджанне ў вёсцы, як вядома, маюць палісаднікі перад жылымі дамамі. Аб іх нельга забываць. Не трэба толькі адводзіць пад палісаднік вялікую плошчу, як гэта вельмі часта робіцца ў некаторых калгасах.

Адным з элементаў добрабыту і афармлення вуліцы ў калгаснай вёсцы з'яўляецца вулічная агарожа. Найбольш пажаданай з'явілася-б жывая агарожа з нізкарослых, стрыгучыхся хмызнякоў. На першых парах мы наўрад ці зможам ажыццявіць гэта мерапрыемства ў значных размерах. Было-б нядрэнна, калі-б у гэтым годзе ўдалося закласці пасадку жывой агарожы хаця-б пры грамадскіх пабудовах, якія павінны размяшчацца на самым відным месцы, паколькі яны з'яўляюцца самымі багатымі па сваёй архітэктуры пабудовамі ў калгаснай вёсцы.

Інж. Е. М. МАРШАК.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

АБ РОЛІ ІНСТРУКТАРА У ПАРТЫЙНЫМ АПАРАЦЕ

Пасля XVII з'езда ВКП(б) у сувязі з перабудовай партыйнай работы, ліквідацыяй аддзелаў у райкомах і гаркомах партыі [illegible] інструктараў у партыйным апараце [illegible]

У сваёй прамове на нарадзе [illegible] 1934 года сакратар ЦК ВКП(б) таварыш Лазар Майсеевіч Кагановіч гаварыў:

«Асноўнай задачай інструктара райкома і гаркома павінна быць наладжванне партыйна-палітычнай работы ў пярвічных партарганізацыях. [illegible] боку партыйных арганізацый да кожнага ў паасобку члена партыі. Інструктар павінен ведаць не толькі партыйны, але і беспартыйны актыў абслугоўваемых ім прадпрыемстваў, прымаць удзел у падборы, расстаноўцы і вылучэнні кадраў, працаваць над стварэннем рэзерва работнікаў».

У гэтых словах таварыша Кагановіча паказана разгорнутая праграма дзейнасці інструктара ў партыйным апараце. Таварыш Кагановіч ўказвае, што дзве трэці свайго часу мы абавязаны аддаць вытворчасці, нізавой партыйнай арганізацыі, аказваць канкрэтную дапамогу комуністам у выкананні дырэктыў партыі і ўрада.

Патрэбна з усёй рашучасцю падкрэсліць, што ў партыйных арганізацыях гэтага ўказання яшчэ не разумеюць. У выніку 90 проц. свайго часу інструктары загружаны рознымі неўласцівымі ім абавязкамі. Многа часу ўходзіць на разгляд канфліктных спраў, расследванне заяў, і фактычна інструктар ператвараецца ў следчага па розных бягучых пытаннях. Мы заняты непатрэбнымі «пабягушкамі», нас заядае «цякучка», прыходзіцца нярэдка збіраць зводкі, званіць па тэлефону, займацца літаральна не сваімі справамі.

Райком партыі перагружае нас канцыляршчынай, пісанінай, прыходзіцца нават займацца падшыўкай спраў і іншымі дробязнымі пытаннямі. Адсюль адсутнасць дзейснай дапамогі нізавым партыйным арганізацыям у іх практычнай рабоце па выхаванню комуністаў, па наладжванню партыйнай вучобы, па разгортванню палітычнай агітацыі.

Яшчэ і зараз вельмі часта інструктары з'яўляюцца толькі сігналізатарамі, людзьмі, якія канстатуюць ценявыя стораны работы партарганізацыі. Мы ў большасці выпадкаў бываем «хуткай дапамогай» і замест папярэджвання памылак або недахопаў у большасці займаемся фатаграфаваннем і складаннем вынікаў. Адсюль ясна, чаму ў асобных сакратароў парткомаў і парторгаў існавала некаторая непрыязнь да інструктараў, бо яны прытрымліваліся такой думкі, што раз прышоў у пярвічную партарганізацыю інструктар, то чакай выкліку на чарговае бюро райкома або гаркома і рыхтуйся да «праработкі».

Амаль год я працую інструктарам райкома партыі. Некаторыя таварышы ў гэтым райкоме працуюць ужо 3-ці год, але належнага кіраўніцтва з боку бюро гаркома, райкома і аддзела кіруючых парторганаў ЦК КП(б)Б мы не адчуваем. ЦК КП(б)Б вельмі часта склікае розныя рэспубліканскія і міжраённыя нарады сакратароў райкомаў, загадчыкаў культпропаў, парткабінетаў, рэдактараў газет. Усё гэта аказвае вялікую дапамогу партыйным работнікам у выкананні іх абавязкаў.

Забытымі асталіся інструктары партыйнага апарата. Аб іх сур'ёзна не думаюць ні ў гаркомах, ні ў райкомах, ні ў аддзеле кіруючых парторганаў ЦК КП(б)Б. Партыйныя кіраўнікі, напэўна, забыліся пра рашэнне XVII з'езда ВКП(б), што інструктары «абавязаны арганізоўваць усе галіны партыйнай работы: культурна-прапагандысцкую, агітацыйна-масавую, арганізацыйную і іншую». [illegible]

[illegible] нізацый, то нас трэба прыцягваць да ўдзелу ва ўсіх мерапрыемствах, якія праводзяцца гаркомам, аддзеламі ЦК. Зусім нядрэнна было-б, калі-б нас запрашалі на пасяджэнне бюро гаркома, а ў асобных выпадках—на бюро ЦК, дзе разглядаюцца пытанні нізавых партарганізацый, за работу якіх адказвае інструктар. Гэта дапаможа ў нашай практычнай рабоце. Такая сістэма павысіць адказнасць за работу пярвічных партарганізацый і ўзніме наш аўтарытэт.

Нарэшце, пара сур'ёзна падумаць аб вучобе, аб ідэйна-палітычным росце інструктарскіх кадраў, бо не працуючы над сабой, многія таварышы страцілі свой стары «багаж», і калі так далей будзе працягвацца, то некаторыя пры ўсім жаданні не змогуць апраўдаць сваё назначэнне ў партыйным апараце.

Тры дні ў месяц райкомы партыі абавязаны адвесці спецыяльна для вучобы. Аб гэтым ёсць указанні Цэнтральнага Камітэта партыі. Трэба, каб гэтыя тры дні былі выкарыстаны з максімальнай карысцю, трэба стварыць для гэтага неабходныя ўмовы, арганізаваць кантроль. Сакратары райкома і гаркома павінны кантраляваць, як працуюць над сабой інструктары, як яны авалодваюць ведамі большэвізма.

Неабходна ўвесці ў сістэму, каб сакратары райкомаў рэгулярна склікалі нарады інструктараў, на якіх-бы вырашаліся бягучыя аператыўныя пытанні, а таксама інфармавалі нас аб новых задачах, якія стаяць перад партарганізацыяй. Нарэшце, адзін раз у шасцідзёнку інструктару неабходна пагутарыць з сакратаром райкома, расказаць яму аб найбольш важнейшых момантах сваёй работы, атрымаць парады і ўказанні.

На бюро райкомаў неабходна перыядычна заслухоўваць справаздачы інструктараў. Для абмеркавання пытанняў партыйнай работы Менскі гарком партыі абавязан перыядычна склікаць інструктараў горрайкомаў сумесна з сакратарамі райкомаў. Вельмі каштоўна было-б скліканне пры ЦК КП(б)Б рэспубліканскіх і міжраённых нарад інструктараў райкомаў і гаркомаў партыі для абмену вопытам.

Гістарычнае рашэнне студзеньскага Пленума ЦК ВКП(б) ставіць перад інструктарамі партыйнага апарата адказныя задачы па дапамозе ў рабоце пярвічных партарганізацый, у выхаванні кожнага комуніста ў духу бязмежнай адданасці вялікай партыі Леніна—Сталіна. Мы абавязаны вучыць нізавых партыйных кіраўнікоў чулым адносінам да людзей пры вырашэнні іх партыйных спраў. Зараз нам неабходна пераглядзець ранейшыя метады сваёй работы і перабудаваць яе ў адпаведнасці з рашэннямі Пленума.

Партыйныя кіраўнікі, сакратары райкомаў, гаркома і аддзела кіруючых парторганаў ЦК КП(б)Б абавязаны сур'ёзна заняцца пытаннем работы інструктара і яго ролі ў партыйным апараце.

Б. Г. ЗЕЛЬЦЭР,
інструктар Сталінскага горрайкома партыі.

КАЛІ АТРЫМАЕ ПАРТЫЙНЫ БІЛЕТ?

У пачатку мінулага года «Звязда» выступіла супроць нечуваных здзекаў над работніцай, старым членам партыі тав. Зарэцкай. Адзначалася, што ворагі народа, супроць якіх тав. Зарэцкая энергічна выступала, дабіліся выключэння яе з партыі, прыпісаўшы ёй, што яна ўтаіла сваё соцпаходжанне, што брат яе фабрыкант і т. д.

Парттройка КПК ЦК ВКП(б) пры дэтальным расследванні прад'яўленых абвінавачванняў устанавіла, што ні адно з іх не з'яўляецца праўдападобным, і ў 1937 годзе, у сакавіку, яе аднавіла ў радах партыі.

З таго часу прайшоў дастатковы тэрмін для таго, каб тав. Зарэцкай вярнуць незаконна адабраны партбілет. Але ёй партбілета не выдаюць. Некалькі разоў яна зварочвалася да тав. Вішнеўскага, работніка КПК, які, між іншым, супакойвае яе: «Вы ў партыі адноўлены, а таму не хвалюйцеся». А калі справа даходзіць да размоў аб выдачы партбілета—нічога не гаворыць.

Рашэнне Пленума Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) абавязвае ўсе партыйныя арганізацыі чула падыходзіць да лёсу членаў партыі, адноўленых у радах партыі, не затрымліваць выдачы партбілетаў. Аднак, як відаць, да сягото-таго гэта прамое ўказанне ЦК ВКП(б) не дайшло. Тав. Зарэцкая вось ужо год як не можа атрымаць партбілета.

П. В. ЕРШОЎ.

ВЫЛУЧАЮЦЬ НА КІРУЮЧУЮ РАБОТУ

ОРША. (Кар. «Звязды»). За апошнія два месяцы ў Аршанскім паравозным дэпо партыйнай арганізацыяй вылучана на адказную партыйную і гаспадарчую работу 8 комуністаў — рабочых ад станка. Былы член акруговай выбарчай камісіі машыніст дэпо тав. Мякавіч П. выбран сакратаром вузлавога партыйнага камітэта; памочнік машыніста тав. Нікіцёнак Ф. вылучан інструктарам вузлавога партыйнага камітэта; слесар дэпо тав. Лагойскі працуе прапагандыстам; машыніст тав. Ліхачоў вылучан інспектарам-прыёмшчыкам НКШЗ па Аршанскаму дэпо. Машыніст тав. Дароня Е. — начальнікам базы запасу паравозаў НКШЗ, слесар тав. Зябко В. — начальнікам аддзела прыёму і звальненняў; кацельшчык Іваноў І. — майстрам кацельнага цэха, машыніст Чыжык В. — рэвізорам па безапаснасці за рухам паяздоў.

АКУПАЦЫЯ АЎСТРЫІ ГЕРМАНСКІМІ ВОЙСКАМІ

ЛОНДАН, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Колькасць германскай арміі ў Аўстрыі дасягае 250 тыс. чалавек. Апрача таго, па словах газеты «Таймс», у Аўстрыю перакінуты ў буйных размерах германская паліцыя, атрады штурмавікоў і ахоўныя атрады (СС). «Той факт, — піша газета, — што германскія рэзервісты выклікаюцца ў свае часці, выклікае падазрэнне. Такія буйныя і так добра ўзброеныя сілы з артылерыяй, танкамі, браневікамі і інжынернымі часцямі, відаць, прызначаны для далейшых мэтаў, характар якіх пакуль невядомы». Па чыгунцы паміж Мюнхенам і Зальцбургам, як паведамляе газета «Таймс», адбываецца моцнае перасоўванне войск. На станцыях, у чаканні адпраўкі на ўсход, сканцэнтраваны не толькі часці 7 Баварскага армейскага корпуса, але і войскі з усіх іншых часцей Германіі. На ўсіх запасных пуцях стаяць платформы, гружаныя гарматамі, браневікамі, танкамі і ваеннымі матэрыяламі, уключаючы калючы дрот і мяхі з пяском.

Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што ў Грац прыбыла 60 германскіх самалётаў, даставіўшых 80 афіцэраў і 700 салдат германскіх паветраных сіл.

СПРЭЧКІ У АНГЛІЙСКІМ ПАРЛАМЕНЦЕ ПА АЎСТРЫЙСКАМУ ПЫТАННЮ

ВЫСТУПЛЕННЕ НЕВІЛЯ ЧЭМБЕРЛЕНА

ЛОНДАН, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Сёння ў палаце абшчын (англійскім парламенце) пачаліся знешнепалітычныя спрэчкі па аўстрыйскаму пытанню.

Адкрываючы спрэчкі, прэм'ер Невіль Чэмберлен спыніўся на апошніх падзеях у Аўстрыі і тых перагаворах, якія вяліся паміж Галіфаксам (міністрам замежных спраў) і Чэмберленам, з аднаго боку, і германскім міністрам замежных спраў Рыбентропам — з другога, па аўстрыйскаму пытанню.

Указаўшы, што 11 сакавіка англійскі пасол у Берліне заявіў рашучы пратэст супроць германскай палітыкі ў адносінах да Аўстрыі, Чэмберлен зачытаў тэкст адказу германскага ўрада на англійскі пратэст.

«Я,—заявіў далей Чэмберлен,—вымушан адвергнуць сцвярджэнне германскага міністра замежных спраў аб тым, што англійскі ўрад не мае права цікавіцца незалежнасцю Аўстрыі. Інтарэсы англійскага ўрада ў гэтым пытанні не падлягаюць сумненню. Папершае, як Англія, так і Аўстрыя з'яўляюцца членамі Лігі нацый, па-другое, побач з германскім урадам яны з'яўляюцца ўдзельнікамі дагавораў, у якіх гарантуецца незалежнасць Аўстрыі і ўказваецца, што гэта пытанне можа быць аб'ектам рашэння толькі Савета Лігі нацый.

Нам здаецца, што метады, ужытыя Германіяй у часе аўстрыйскіх падзей, выклікалі пачуццё глыбокага абурэння ва ўсіх, хто заклапочан падтрыманнем міру ў Еўропе, і патрабуюць самага суровага асуджэння.

Указаўшы далей, што англійскі ўрад заўсёды падкрэсліваў свае адмоўныя адносіны да прымянення гвалтоўніцкіх метадаў, Чэмберлен заявіў: «Безумоўна, з'яўляецца фактам тая акалічнасць, што Германію можна было-б утрымаць ад прымянення такіх дзеянняў толькі пры ўмове, калі мы і іншыя дзяржавы разам з намі былі-б гатовы ўжыць сілу... Англійскі ўрад не можа адносіцца да гэтых падзей абыякава і халоднакроўна. Эфект, які яны павінны выклікаць, невымяральны. Неадкладнымі рэзультатамі гэтых падзей павінна быць узмацненне пачуцця няўпэўненасці і няўстойлівасці ў Еўропе.

Апошнія падзеі ўносяць сур'ёзныя змены ў міжнародную абстаноўку. Таму мы парашылі зноў перагледзець праграму ўзбраенняў і, калі будзе патрэбна, мы паведамім, якія крокі ў гэтых адносінах, па нашай думцы, неабходна прадпрыняць».

***

ЛОНДАН, 14 сакавіка. (БЕЛТА). У спрэчках у палаце абшчын выступіў лідэр лейбарысцкай апазіцыі Этлі. — Прымяненне Германіяй голай сілы, — заявіў Этлі, — у той самы час, калі англійскі ўрад праводзіць прыязныя гутаркі з германскім урадам, як відаць, зруйнавала ўвесь картачны домік, які будаваў Чэмберлен.

Ліберал Сінклер заявіў: «Калі мы не зможам згуртаваць супроць агрэсіі ўсе сілы яе патэнцыяльных афяр, то яны будуць разбіты адна за другой, пакуль не надыйдзе наша чарга, і тады мы акажамся без прыяцеляў у поўным адзіноцтве».

Наступным у спрэчках выступіў Уінстон Чэрчыль.

ПАДРЫЎНАЯ РАБОТА ГІТЛЕРАЎЦАЎ У ЧЭХАСЛАВАКІІ

ПРАГА, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Як паведамляюць чэхаславацкія газеты «Народні освободзені» і «Рудэ право» (орган кампартыі Чэхаславакіі), толькі цяпер стала вядома, што 28 студзеня г.г. у Германіі, недалёка ад Лейпцыга, адбыўся вялікі ваенны з'езд, на якім прысутнічала 7.600 членаў «Судзета-нямецкай брыгады», арганізаванай, як вядома, у Германіі па прынцыпу «аўстрыйскіх легіянераў». Гэта фашысцкая «Судзета-нямецкая брыгада» налічвае звыш 9.500 актыўных членаў партыі Генлейна—гітлераўскай агентуры ў Чэхаславакіі. У свой час усе яны ўцяклі з Чэхаславакіі ў Германію. Члены гэтай брыгады навучаюцца ў Германіі ваеннай і шпіёнскай справе пад кіраўніцтвам спецыяльна вылучаных афіцэраў з фашысцкіх ахоўных атрадаў (СС).

Фашысцкая «Судзета-нямецкая брыгада» распаўсюджвае на чэхаславацкай граніцы нелегальныя пракламацыі-лятучкі, у якіх прама гаворыцца, што мэтаю брыгады з'яўляецца «аншлюс» (далучэнне) Судзета-Нямецкай вобласці да Германіі. У газетах указваецца, што «Судзета-нямецкая брыгада» мае свае гарнізоны ў 12 гарадах Саксоніі.

На адбыўшымся з'ездзе недалёка ад Лейпцыга адкрыта гаварылася, што, моў, «дзень выратавання ўжо недалёк». З'езд закончыўся парадам.

Наколькі сур'ёзнае значэнне надаваў гэтаму з'езду гітлераўскі ўрад, відаць з таго, што на ім прысутнічала вялікая колькасць вышэйшых афіцэраў з фашысцкіх ахоўных атрадаў і з атрадаў штурмавікоў, а таксама тры прадстаўнікі так званага «Таварыства замежных немцаў» і прадстаўнікі мясцовых улад.

***

ПРАГА, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Блізкая да міністэрства замежных спраў чэхаславацкая газета «Лідове новіны» паведамляе, што днём 12 сакавіка і ў ноч на 13 сакавіка некалькі германскіх ваенных самалётаў пераляцелі ў розных месцах чэхаславацкую граніцу, а потым вярнуліся зноў у Германію. Чэхаславацкі ўрад неадкладна ў дыпламатычным парадку давёў аб гэтым да ведама германскага ўрада, які абяцаў расследваць даны факт.

Ваенныя дзеянні ў Іспаніі. На здымку — байцы рэспубліканскай арміі на мадрыдскім фронце. (СФ).

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

ХАНЬКОУ, 14 сакавіка. (БЕЛТА). За апошнія дні ў правінцыі Шаньсі моцныя баі разгарнуліся на вялікай тэрыторыі ад паўночнай да паўднёвай граніцы. Каля 30 кітайскіх дывізій і звыш 100 тысяч партызан аперыруюць у Шаньсі. Напружанае становішча ў паўночна-заходняй частцы правінцыі Шаньсі ліквідавана. Прарваўшыеся ў Шаньсі японскія войскі былі адкінуты і адступаюць. Заходні бераг ракі Хуанхэ поўнасцю ачышчан ад астаткаў японскіх войск. Кітайскія часці прадаўжаюць наступленне на ўсходнім беразе ракі і адбілі ў японцаў гарады Хэцюй і Баодэчжоу.

У рэзультаце трохдзённых баёў у раёне Яншоўчжэнь (на паўночным захадзе ад Ліньфыня) кітайскія войскі вымусілі японскі полк адступіць. Тут японцы панеслі вялікія страты. Толькі ў палон узята больш 1000 японскіх салдат.

За апошнія дні кітайскія войскі і партызаны адбілі ў японцаў гарады Пуян, Шыньфэн, Цісянь, Нэйхуан і Тансінь.

Прасоўванне японскіх войск з правінцыі Хэнань у Шаньсі суправаджаецца вялікімі стратамі. Па кітайскіх вестках, толькі дывізія Дойхара страціла 4.700 чалавек забітымі і 500 чалавек раненымі. Кітайскія войскі знішчылі 19 танкаў, збілі 9 самалётаў і захвацілі 400 вінтовак.

ЗВЕРСТВЫ ЯПОНСКІХ АКУПАНТАЎ

ХАНЬКОУ, 15 сакавіка. (БЕЛТА). Газета «Сіньхуажыбао» апублікавала тэлеграму камандуючага 8-й народна-рэвалюцыйнай арміяй Кітая Чжу-Дэ і яго намесніка Пэн Дэ-Хуая, у якой яны паведамляюць, што ў вёсках, размешчаных уздоўж Бэйпін-Ханькоўскай чыгункі, японскія войскі спалілі больш 50 тысяч дамоў. Тысячы мірных жыхароў забіты. 200 тысяч насельніцтва засталіся без харчоў і прытулку.

«Мы паведамляем, — гаворыцца ў тэлеграме, — аб гэтай лютасці японскіх захватчыкаў, спадзеючыся, што грамадзяне ўсяго Кітая і народы ўсяго свету акажуць актыўную дапамогу ахвярам японскай акупацыі».

НАГЛЫЯ БЕЗЗАКОННІ ЯПОНСКІХ УЛАД

ТОКІО, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Замежныя карэспандэнты запыталі прадстаўніка міністэрства замежных спраў Японіі аб становішчы затрыманай японцамі савецкай шхуны «Вымпел». Прадстаўнік заявіў, што «следства па гэтай справе яшчэ не закончана». Апошні ж нічога не сказаў аб факце прысуджэння капітана шхуны да турэмнага зняволення з прымусовымі работамі. Японскі друк таксама ўтойвае гэты факт.

Па паведамленню газеты «Асахі», японская морская паліцыя 9 сакавіка другі раз арыштавала Каратаева — капітана савецкага парахода «Кузнецк», затрыманага японскімі ўладамі ў Хакадатэ. Японскія ўлады [illegible] капітана савецкага парахода за ўваход у закрыты порт і прымяніць да яго закон аб ахове ваенных тайн.

ЗАЯВА БЛЮМА

ПАРЫЖ, 14 сакавіка. (БЕЛТА). Прэм'ер-міністр Леон Блюм на прыёме прадстаўнікоў друку заявіў сёння, што ён прыняў партфель міністра фінансаў таму, што з пункту гледжання ўрада [illegible] з'яўляецца [illegible]. «Я зусім не разглядаю, — сказаў Блюм, — цяперашняе становішча, як найбольш цяжкае».

ПАРЫЖ, 15 сакавіка. (БЕЛТА). Паводле паведамлення агенцтва Гавас, [illegible] катэгарычнае пацвярджэнне вернасці Францыі сваім абавязацельствам у адносінах Чэхаславакіі.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (АРАГОНСКІ) ФРОНТ

Іспанскае міністэрства абароны паведамляе, што 14 сакавіка мяцежнікі дасягнулі Альканьіз і Каланда (на паўднёвы захад ад Каспе). Альканьіз быў занят італьянскай матарызаванай калонай.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ

14 сакавіка рэспубліканскія знішчальнікі ўступілі ў бой недалёка ад Альканьіз з 30 фашысцкімі самалётамі «Фіят», у рэзультаце якога збіта 6 самалётаў праціўніка. У другім баі былі збіты яшчэ 3 самалёты «Фіят». (БЕЛТА).

ДОШКА ГОНАРУ БВА

У дні падрыхтоўкі да слаўнай 20-й гадавіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота сотні і тысячы байцоў і камандзіраў БВА дабіліся вялікіх поспехаў у баявой і палітычнай падрыхтоўцы.

Загадам па войсках БВА 74 выдатнікі баявой вучобы, перадавікі соцыялістычнага спаборніцтва заносяцца на акруговую дошку гонару. Сярод удастоеных высокага гонару—комсамолец Манджыеў Б. У. — выдатнік-курсант, цяпер камандзір перадавога аддзялення часці; тав. Зубаў А. А., усе байцы аддзялення якога з'яўляюцца выдатнікамі баявой вучобы.

Дошка гонару ўстанаўляецца ў Дамах Чырвонай Арміі Менска і Смаленска.

НА РЭКАХ БССР

З набліжэннем вясны на рэках БССР пачалося прыбыванне вады. Чакаецца значна большы пад'ём яе ў параўнанні з мінулым годам.

Згодна вестак рэспубліканскай камісіі па барацьбе з паводкай, найбольшы пад'ём вады заўважаецца ў паўднёвай частцы БССР на р. Прыпяці ў мястэчку Петрыкаве, дзе ўзровень павысіўся больш, чым на метр. Пачаўся пад'ём вады і на р. Свіслачы ў Менску.

Ускрыццё рэк і пачатак лёдаходу чакаецца па рэспубліцы ў пачатку трэцяй дэкады сакавіка.

Створаныя ў гарадах і раёнах камісіі па барацьбе з паводкай разгарнулі актыўную работу. У радзе раёнаў ужо пачалася вывазка грузаў і іншай маемасці даржаўных прадпрыемстваў і ўстаноў з месцаў, пагражаючых затапленнем. Распрацаваны канкрэтныя планы перасялення жыхароў.

Пры першым-жа паведамленні аб пагражаючым становішчы ў камісіях будуць устаноўлены кругласутачныя дзяжурствы і мабілізаваны ўсе сродкі для барацьбы з веснавой паводкай.

ПЕРАДВЕСНАВЫЯ КАЛГАСНЫЯ КІРМАШЫ

З 10 сакавіка ва ўсіх раёнах рэспублікі праводзяцца 6—8-дзённыя перадвеснавыя калгасныя кірмашы. 13 сакавіка міжраённыя кірмашы адкрыліся ў буйнейшых гарадах рэспублікі — Менску, Віцебску, Гомелі, Магілеве і інш. Упраўленні рынкаў арганізавалі дастаўку на сваіх аўтамашынах прадуктаў калгасаў і калгаснікаў на рынкі. Рынкі радыёфікаваны, арганізаваны чайныя, юрыдычныя і даведачныя бюро.

Гандлюючыя арганізацыі БССР выдзелілі для кірмашоў прамысловых тавараў на 7 млн. рублёў супроць 3 млн. у мінулым годзе. Палова гэтай сумы прыпадае на абутак, швейныя і рымарныя вырабы, скабяныя і іншыя тавары гаспадарчага ўжытку.

У Менску кірмаш праходзіць на [illegible] рынках горада. У ім удзельнічаюць калгасы, калгаснікі і аднаасобнікі Менскага, Заслаўскага, Уздзенскага, Лагойскага і іншых раёнаў. За два дні прадана сельскагаспадарчых прадуктаў на 285 тысяч рублёў. Малако прадаецца па 1 руб. 30 кап. за літр, замест ранейшых 1 руб. 70 кап., яйкі — па 4—5 рублёў, замест ранейшых 7—8 рублёў за дзесятак.

Прамысловых тавараў за першыя [illegible] дні прадана на 433 тысячы рублёў.

КАНЦЭРТЫ, ПРЫСВЕЧАНЫЯ ГЕРОЯМ АРКТЫКІ

Дзяржаўная філармонія БССР у гонар звароту на радзіму геранчнай чацвёркі папанінцаў арганізуе 17 і 18 сакавіка два канцэрты, прысвечаныя заваявальнікам Арктыкі і Паўночнага полюса. У канцэртах будуць удзельнічаць сімфанічны аркестр, хор і паасобныя выканаўцы філармоніі.

Будуць выкананы масавыя песні кампазітара Самохіна, прысвечаныя папанінцам, сімфанічны твор кампазітара Туранкова на тэму аб чэлюскінцах і інш. Артыстка філармоніі тав. Браварская прачытае рад літаратурных твораў, прысвечаных папанінскай эпапеі.

НАКЛЕЙКА ФОТАКАРТАК НА ПАШПАРТЫ

Органамі рабоча-сялянскай міліцыі горада Менска закончана наклейка фотакартак на пашпарты рабочых і служачых найбольш буйных прадпрыемстваў. Гэтымі днямі работа будзе закончана і па буйнейшых установах.

Усё астатняе насельніцтва Менска будзе наклейваць фотакарткі на пашпарты ў спецыяльна арганізаваных пунктах. Для лепшага абслугоўвання грамадзян на гэтых пунктах будзе рабіцца і фатаграфаванне тых, у якіх няма фотакартак.

Усяго арганізуецца каля 30 пунктаў. Днямі такія пункты адкрыюцца ў пасёлку «Комінтэрн», у інтэрнаце Белкомунбудтрэста па Слясарнай вуліцы, 38, у клубе мясакамбіната і ў клубе хлебазавода.

Насельніцтва будзе своечасова апавяшчацца работнікамі міліцыі аб яўцы на пункты для наклейкі фотакартак на пашпарты.

КІНО ДА ПАСЕЎНАЙ КАМПАНІІ

Веснавую пасеўную кампанію ў БССР абслужаць каля 100 аўтагукавых кінаперасовак. У гэты лік уваходзяць 23 аўтагукавыя кінаперасоўкі, нядаўна атрыманыя Белдзяржкіно. У гэтым месяцы новыя перасоўкі накіроўваюцца ў раёны — Гомельскі, Аршанскі, Талачынскі, Чавускі, Прапойскі і інш. Пасля работы ў полі калгаснікі будуць глядзець такія выдатныя савецкія фільмы, як «Балтыйцы», «Ленін у Кастрычніку», «Дачка радзімы» «Граніца на замку», «Калі заўтра вайна...», «Бялее парус адзінокі» і інш.

ХРОНІКА

Учора, 15 сакавіка 1938 года, прыведзен у выкананне прыгавор Ваеннай Калегіі Вярхоўнага Суда Саюза ССР ад 13 сакавіка 1938 года аб расстрэле асуджаных па справе антысавецкага «права-трацкісцкага блока»—**Бухарына Н. І., Рыкава А. І., Ягоды Г. Г., Крэцінскага Н. Н., Розенгольца А. П., Іванова В. І., Чэрнова М. А., Грынько Г. Ф., Зеленскага І. А., Ікрамава А., Хаджаева Ф., Шаранговіча В. Ф., Зубарэва П. Т., Буланава П. П., Левіна Л. Г., Казакова І. Н., Максімава-Дзікоўскага В. А., Кручкова П. П.**

ЗДАРЭННІ

Афяра неасцярожнасці. У Менску, на пляцу Волі, з астаноўкі крануўся трамвай № 4. У гэты час у трамвай на-ходу прабаваў сесці гр. Х. М. Абрамовіч, але абарваўся і трапіў пад прычэпны вагон. З цяжкімі цялеснымі пашкоджаннямі пацярпеўшы быў дастаўлен у больніцу, дзе праз некаторы час памёр.

ДЗЁННІК

— Інструктыўны даклад для агітатараў, прапагандыстаў і дакладчыкаў на тэму «Аб Парыжскай Комуне» адбудзецца 16 сакавіка ў 7 гадзін вечара ў вялікай зале Дома партактыва.

Дакладчык тав. Сідарэнка.

МЕНГАРКОМ КП(б)Б.

Намеснік адказнага рэдактара І. М. ОФЕНГЕЙМ.

Беларускі Дзяржаўны Драматычны тэатр
16 сакавіка «БЕЗ ВІНЫ ВІНАВАТЫЯ»

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
Глыбокі рэйд

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
ПАРУЧЫК КІЖЭ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
КАЗКА АБ РЫБАКУ І РЫБЦЫ

Гукавы кінотэатр «Спартак»
«ЗОРИ ПАРИЖА»

Кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“ Ад 16 сакавіка

Штодзенна 4 сеансы.
Пачатак у 5, 7, 9 і 11 г. веч.
Каса—з 1 г. дня.

СПАЗНІЎШЫЯСЯ НА СЕАНС У ГЛЯДЗЕЛЬНУЮ ЗАЛУ НЕ ДАПУСКАЮЦЦА

МЕНСКАЙ КАНТОРАЙ БЕЛПРАМГАНДЛЯ
ПАСЛЯ КАПІТАЛЬНАГА РАМОНТУ
ЎНОЎ АДКРЫТ ПАКАЗАЛЬНЫ МАГАЗІН № 42
(Совецкая, 81, супроць кіно «Чырвоная зорка»)
У магазіне ёсць вялікі асартымент тавараў па наступных аддзелах:
ПАСУДНА-ГАСПАДАРЧЫ; ЭЛЕКТРА, ФОТО, РАДЫЁ
СКАБЯНЫ-МЕТЫЗНЫ; І МАСТАЦКІ.
Магазін працуе з 9 гадз. раніцы да 8 гадз. вечара.
ПАСУДА ПРАДАЕЦЦА ВЫКЛЮЧНА Ў МЫТЫМ ВЫГЛЯДЗЕ.
Па жаданню пакупнікоў купленны тавар ДАСТАЎЛЯЕЦЦА на дом БЯСПЛАТНА.
ДЫРЭКЦЫЯ.

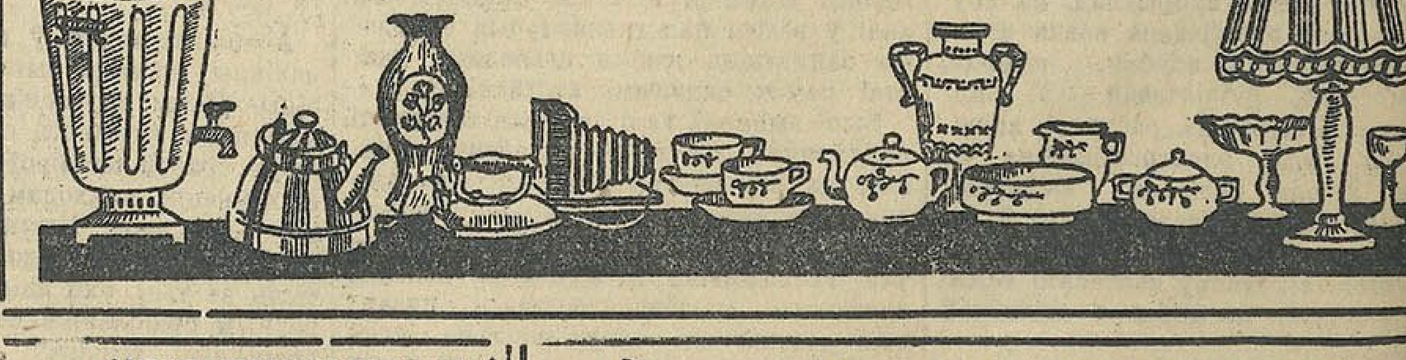

Менскай кантораЙ БЕЛПРАМГАНДЛЯ,
У МЭТАХ ЛЕПШАГА АБСЛУГОЎВАННЯ ПАКУПНІКОЎ І Ў СУВЯЗІ З ТЫМ, ШТО Ў МАГАЗІНАХ ЁСЦЬ ВЯЛІКІ ВЫБАР ТАВАРАЎ
ПАВЯЛІЧАНЫ ГАДЗІНЫ ГАНДЛЮ БЕЗ ВЫХОДНЫХ ДЗЁН
У НАСТУПНЫХ МАГАЗІНАХ:
МАГАЗІН № 1 — Дзіцячы Універмаг (Ленінская, 1/9) — з 9 г. ран. да 8 г. вечара.
МАГАЗІН № 3 — (Ленінская, 9/2)—гатовае адзенне, галантарэя, трыкатаж, парфумерыя, музыка — з 9 г. раніцы да 9 г. веч.
МАГАЗІН № 9 (Совецкая, д. ВІНГа)—мануфактура, галантарэя, трыкатаж, — з 9 г. ран. да 6 г. веч.
МАГАЗІН № 11 — абутковы (Ленінская, 4) — з 10 г. да 7 г.
МАГАЗІН № 15 (рог вул. Дзем'яна Беднага і п. Волі) — пасуда, скабяныя тавары, шпалеры — з 9 г. да 7 г.
МАГАЗІН № 17 — Універмаг (Ленінская, 19) з 9 г. да 9 г. веч.
МАГАЗІН № 22 (Совецкая, 81) — канцпрылады, спорт, музыка — з 9 г. да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 24 (Ленінская, 19)—канцпрылады, спорт — 9—8 г. веч.
МАГАЗІН № 31 (Совецкая, 57) — галаўныя ўборы — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 35 — мэблеры (Пляц Волі, 29) з 9—8 г. веч.
МАГАЗІН № 39 (Ленінская, 9/2) — галаўныя ўборы — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 41 (Пляц 8 сакавіка)—лака-фарбы, шпалеры — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 42 (Совецкая, 81)—пасуда, скабяныя, электра-фота, радыё — з 9 да 8 г. веч.
МАГАЗІН № 43 (Пляц 8 сакавіка)—пасуда, скабяныя, лака-фарбы — з 9 да 7 г. веч.
МАГАЗІН № 44 (Ленінская, 22) — парфумерыя, галантарэя, трыкатаж— з 10 — 10 г. веч.
КУПЛЕНЫ ТАВАР ДАСТАЎЛЯЕЦЦА ПАКУПНІКАМ НА ДОМ БЯСПЛАТНА.
ДЫРЭКЦЫЯ.

УСЕ НА МІЖРАЁННУЮ КАЛГАСНУЮ ЯРМАРКУ!
„СОЮЗМЕТИЗСТРОЙТОРГ“
ВЫПУСЦІЎ да веснавой калгаснай ярмаркі,
якая праводзіцца ў Менску з 13 па 21 сакавіка:
ЛАКІ, ФАРБЫ сухія і цёртыя, ШКЛО, ШПАЛЕРЫ маскоўскай, ленінградскай і менскай фабрык і іншыя БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ.
У ЯРМАРЦЫ ЎДЗЕЛЬНІЧАЮЦЬ НАСТУПНЫЯ ЛАБАЗЫ І ЛАРКІ:
Чэрвеньскі рынак — лабаз,
пляц 25 Кастрычніка — лабаз,
конны рынак — ларок,
Суражскі рынак — ларок.
ГЭТЫЯ-Ж ТАВАРЫ ЁСЦЬ У МАГАЗІНАХ «СОЮЗМЕТИЗСТРОЙТОРГА». АДРАСЫ МАГАЗІНАЎ: Менск, пляц Волі, 29 і 31; Комсамольская, 8; пасудна-гаспадарчы — Совецкая, 70
Тэл. канторы 25-155.
ДЫРЭКЦЫЯ.

МЕНСАЮЗУНІВЕРМАГУ
(Совецкая, 59).
патрэбны:
СТАРШЫЯ БУХГАЛТАРЫ, БУХГАЛТАРЫ І КАРТАТЭТЧЫЦЫ,
якія знаёмы з колькасным улікам, для работы на складах і ў апараце ўнівермага.
Звяртацца ў аддзел кадраў універмага — 3-ці паверх.

Патрэбны ПРЫБІРАЛЬШЧЫЦЫ
Звяртацца: Совецкая, 63, 2-гі паверх, пакой № 2, Выдавецтва «Звязда».

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛ. 21-845

БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а
ПАСТУПІЛА Ў ПРОДАЖ кніга
Аб выкананні вытворчага плана Народнага камісарыята цяжкай прамысловасці на 1938 г.
Загад Народнага камісара цяжкай прамысловасці № 20 ад 21/1-1938 г. ОНТИ, 1938 г. Цана ў пераплёце 50 кап.
Патрабуйце ва ўсіх кніжных магазінах КОГІЗа ў гарадах БССР.
У выпадку адсутнасці на месцах шліце заказы па адрасу: гор. Менск, Совецкая, 50. КОГІЗ. «Кніга-поштай».

ІНСТЫТУТ АХОВЫ МАЦІ І ДЗІЦЯЦІ
НАРКАМАТА АХОВЫ ЗДАРОЎЯ БССР
абвяшчае НАБОР на шасцімесячныя курсы сясцёр-выхавальніц.
Курсы рыхтуюць сясцёр для ясель гарадскіх і прамысловых цэнтраў.
На курсы прымаюцца асобы, скончыўшыя 7 класаў, ва ўзросце ад 17 да 35 год. Курсанты забяспечваюцца стыпендыяй па пасляхоўвасці, іншагародныя атрымліваюць кватэрныя — 15 руб. у м-ц.
Заявы з дакументамі аб узросце, адукацыі, стане здароўя, аўтабіяграфіяй і маркамі на 40 кап. прымаюцца да 1 красавіка 1938 года ў канцылярыі інстытута: Менск, Совецкая, 16.
Іспыты — па беларускай і рускай мовах, матэматыцы і палітграмаце.
Аб дні іспытаў будзе паведамлена асобна.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Уп. Галоўлітбела №—5463. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая, 63. К., Л., Ш.